

ZVONA

MJESEČNIK ZA
KRŠĆANSKU KULTURU

**BROJ
6/583**

SRPANJ / KOLOVOZ 2025.
RIJEKA
GODINA IZLAŽENJA LXIII.
CIJENA 1€

*Razgovor: Kardinal Matteo Zuppi,
papin izaslanik na proslavi sv. Vida
i 100. obljetnice Rijeke kao sjedišta
biskupije*

**Nacionalizmi
i totalitarizmi
uništavaju
čovječantvo**

*Proslava jubileja riječke Crkve, uz poruke
kardinala Zuppija, postala je ne samo
podsjetnik na slavu povijest nego i poziv
na odgovornu i ljubavljvu prožetu budućnost*

**Vjera i nada moraju biti
svjetlo koje će Crkva
nesebično dijeliti**

SADRŽAJ:

Proslava sv. Vida i 100. obljetnice otkako je Rijeka postala biskupijsko sjedište
Vjera i nada moraju biti svjetlo koje će Crkva nesebično dijeliti2-5

Prva večernja svetkovine sv. Vida
Jubilej pomirenja i zajedništva6

Dobitnici Medalje zahvalnosti sv. Vida 2025.7

Događanja
Sv. Vid proslavljen u katedrali ..8

Razgovor: izaslanik pape Lava XIV., nadbiskup Bologne i predsjednik Talijanske biskupske konferencije, kardinal Matteo Zuppi
Nacionalizmi i totalitarizmi uništavaju čovječanstvo9-11

Izjava Mediteranske teološke mreže za mir12

Dopisništvo Vatikan
Missa pro custodia creationis13

Papa Lav XIV. Na svetkovinu sv. Petra i Paula
Naučiti živjeti zajedništvo kao jedinstvo u različitosti13

Jubilejsko bdjenje
Uvedi nas u luku spasa14

Događanja
Sportske igre mladih sv. Vida ..15

Medicinski kutak
More i sunce – prijatelji zdravlja16

Crtice iz Gorskog kotara
Crtica o kravi17

Biblija
O moru i onima koji morem plove18

Crkvena glazba
Glazbeno oblikovanje sakramenata: uloga i smjernice19

Događanja20-21

Iz župa22-23

Riječka nadbiskupija24

Gospičko-senjska biskupija25

Obiteljski predah26

Trodnevnica sv. Vida27

Galerija: Proslava sv. Vida i 100. obljetnice otkako je Rijeka postala biskupijsko sjedište28

Poruke 100. obljetnice biskupskog sjedišta u Rijeci i proslave sv. Vida

Kardinal Matteo Zuppi

U zajedništvu smo različiti, ali nismo podijeljeni

„Različitost unutar Crkve nije razlog podjela nego izvor bogatstva koje se ostvaruje u jedinstvu Tijela Kristova. Zajedništvo je veza koja ne poništava razlike nego ih sjedinjuje u jedno, jer samo zajedno dolazi do izražaja vrijednost svakog pojedinca. U zajedništvu smo različiti, ali nismo podijeljeni. Svi smo važni upravo zato što smo dijelovi jednoga Tijela, poslani u svijet kako bismo se oduprli egoističnim napastima koje rađaju zatvorenost, natjecanje, sumnjičavost, zavist i time slabe snagu Crkve. Crkva dijeli ‘radosti i nade, žalosti i tjeskobe ljudi našeg vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe’. One su bile i naše jer ‘nema ničega odista ljudskog što ne bi odjeknulo u njihovim srcima’.” **Trsat, 14. lipnja, proslava sv. Vida**

Svijet treba graditelje mira

„Zajedno možemo izgraditi mnoge mostove kojima ćemo pobijediti podjele. Treba nam mir. Svijet treba graditelje mira. A svi mi možemo biti graditelji mira.“ **Katedrala sv. Vida, 13. lipnja, večernja sv. Vida**

Mate Uzinić, riječki nadbiskup i metropolit

Sto godina Božje vjernosti, nade i svjetla u hodu kroz mnoge nevolje

„Sto godina postojanja biskupije u Rijeci nije samo povijesni podatak. To je sto godina Božje vjernosti, unatoč našoj nevjernosti. To je sto godina nade – usprkos svim razlozima za gubitak nade. To je sto godina svjetla koje je zapaljeno u ovoj katedrali sv. Vida, kao majci i glavi svih crkava u našoj nadbiskupiji, koje nikad nije prestalo gorjeti – jer dolazilo je iz Kristova srca i njegova čudotvornog križa kao znaka Božje ljubavi kojoj je konačna potvrda uskrсна pobjeda. Stojimo pred tim otajstvom s dubokom zahvalnošću, ali i poniznošću. Jer znamo da nije sve u našim rukama i da je sve što je ostalo, preživjelo, procvalo i dalo ploda, dar Božje vjernosti. Iako je naš vjernički hod ovdje u Rijeci, na Trsatu i Sušaku, u Liburniji, Grobniku, Gorskotom kotaru i Primorju – bio hod kroz mnoge nevolje, ratove i režime, podjele i ideologije, progonstva i neslobode, izazove moderniteta i poslijemodernog gubljenja smisla, zahvaljujući Božjoj vjernosti, nismo ostali bez smjera. Imali smo oslonac. Imali smo sidro. Imali smo Krista.“ **Katedrala sv. Vida, 13. lipnja, večernja sv. Vida**

Ljudi za ljude

„Kao što su osobe Presvetog Trojstva jedna ‘za’ drugu, i mi smo pozvani biti ljudi za ljude – ne po nacionalnoj, klasnoj ni političkoj pripadnosti nego po ljubavi. Po tome će drugi prepoznati Krista u nama i povjerovati.“ **Katedrala sv. Vida, 15. lipnja, blagdan Presvetog Trojstva**

Giorgio Lingua, apostolski nuncij u RH

Božanska ljubav savršeno ljubi i ne traži ništa zauzvrat. Ljubav omogućuje zajedništvo.

„Ljubav je ta koja omogućuje zajedništvo, ako je ljubav savršena, kao Božanska, tada je i zajedništvo savršeno kao u Presvetom Trojstvu.“ „Božanska ljubav savršeno ljubi i ne traži ništa za uzvrat. Kako bi mogli živjeti kao ‘slika Božja’ potrebno je ljubiti tako. Ljubiti svakoga, bez granica i bez ikakve dobiti.“ **Katedrala sv. Vida, 15. lipnja, blagdan Presvetog Trojstva**

Izdavač: RIJEČKA NADBISKUPIJA I GOSPIČKO - SENJSKA BISKUPIJA; Urednik: Danijel Delonga;
Pomoćnici urednika: Bruna Velčić, Marko Medved; Uprava: Uli. Ivana Pavla II. br. 1, 51000 Rijeka; tel: 385 51 581 200;
e-adresa: zvona@ri-nadbiskupija.hr; Uredništvo: urednik.zvona@ri-nadbiskupija.hr
Žiroračun: Nadbiskupija riječka mjesečnik Zvona, ERSTE BANKA, HR2424020061500117497;
Račun za uplate iz inozemstva: ERSTE & STEIERMAERKISCHE BANK, IBAN: HR2424020061500117497;
Godišnja pretplata: 13,27 €; Priprema i tisak: TISKARA ŠULJIĆ, Viškovo;
Naslovnica: Kardinal Zuppi na proslavi jubileja riječke Crkve i sv. Vida na Trsatu

Vjera i nada moraju biti svjetlo koje će Crkva nesebično dijeliti

Proslava jubileja riječke Crkve, uz duhovni naglasak kardinala Zuppija, postala je ne samo podsjetnik na slavu povijest nego i poziv na odgovornu i ljubavljenu prožetu budućnost.

Dostojanstveno i emotivno Riječka nadbiskupija proslavila je 14. lipnja, uz proslavu nebeskog zaštitnika Riječke nadbiskupije i grada Rijeke sv. Vida, 100 godina biskupijskog sjedišta u Rijeci. Središnje euharistijsko slavlje u perivoju Svetišta Majke Božje Trsatske predvodio je poseban izaslanik pape Lava XIV. kardinal Matteo Zuppi, bolonjski nadbiskup i predsjednik Talijanske biskupske konferencije, u zajedništvu s apostolskim nuncijem Giorgiojom Linguom, predsjednikom Hrvatske biskupske konferencije, zagrebačkim nadbiskupom Draženom Kutlešom, kardinalom Josipom Bozanićem, riječkim nadbiskupom i metropolitom Matom Uzinićem, mnogobrojnim biskupima iz Hrvatske, BiH, Crne Gore, Slovenije i Srbije kao i mnogobrojnim svećenicima. Na misi su sudjelovali predstavnici drugih vjerskih zajednica, redovnici i redovnice te državni i lokalni dužnosnici, među njima i netom izabran, novi primorsko-goranski župan Ivica Lukanović te nova gradonačelnica Rijeke Iva Rinčić.

Na svečanom obilježavanju stote obljetnice uzdignuća Rijeke u biskupsko sjedište kardinal Zuppi održao je propovijed dubokih duhovnih i društvenih poruka, pozivajući vjernike na zahvalnost, jedinstvo i nadu u vremenu podjela i izazova. „Promatramo ljepotu Božjeg zajedništva s nama i njegove ljubavi koja nas povezuje te oslobađa od tiranije ega, od individualizma koji nas svodi na potrošače ili zatvorene i samodostatne stvarnosti.” istaknuo je kardinal naglasivši kako različitost unutar Crkve nije razlog podjela nego izvor bogatstva koje se ostvaruje u jedinstvu Tijela Kristova.

„Zajedništvo je veza koja ne poništava razlike nego ih sjedinjuje u jedno, jer samo zajedno dolazi do izražaja vrijednost svakog pojedinca. Zajedništvo je cirkularno: svi primamo iz njegove punine i jedinstva i svi smo pozvani obogatiti ga svojom ljubavlju i osobnom svetošću. U zajedništvu smo različiti, ali nismo podijeljeni.

Svi smo važni upravo zato što smo dijelovi jednoga Tijela, poslani u svijet kako bismo se oduprli egoističnim napastima koje rađaju zatvorenost, natjecanje, sumnjičavost, zavist i time slabe snagu Crkve. Crkva dijeli ‘radosti i nade, žalosti i tjeskobe ljudi našeg vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe’. One su bile i naše jer ‘nema ničega odista ljudskog što ne bi odjeknulo u njihovim srcima’”. Ta participacija ne događa se apstraktno nego uvijek u konkretnoj povijesti, povezanoj s poviješću Božje obitelji – Katoličke i Rimske Crkve.

Zahvalio je riječkoj Crkvi na stoljetnom svjedočanstvu vjere, naročito onima koji su svojim životima, svakodnevnim djelima ili mučeništvom bili „iskre ljubavi koje prosvjetljuju noć”.

Govoreći o povijesti riječke Crkve, kardinal se osvrnuo na brojne boli koje su obilježile prošlo stoljeće – ratove, nasilja, progonstva – ali i na odgovornost Crkve da bude nositeljica nade: „Kristova ljubav čini

da i rane postanu izvor radosti. Nada se rađa i obnavlja u najmračnijim zakutcima čovječanstva.”

Zuppi je pozvao vjernike da se ne zatvaraju u sebičnost i pasivnost već da, potaknuti evanđeoskom pravdom i ljubavlju, odgovore na izazove današnjice. Posebno je naglasio potrebu

“Pročistiti spomen nipošto ne znači zaboraviti nego razumjeti da je svako nasilje neprihvatljivo, boriti se protiv Kajinova instinkta i osvojiti u srcu mir koji potom, kako je govorio sv. Serafin, mnogima oko nas postaje dar. Bezuvjetan, razoružavajući mir!”, poručio je kardinal Zuppi

Povijest ovih sto godina nosi i dramatičan teret boli, ponekad skrivene i neopisive

– ubojstva, mučenja, prisilne egzoduse; nasilja koja teško zamišljamo, plodove zla koji su profanirali Hram Božji u svakoj ljudskoj osobi i tragično obilježili suživot ljudi. Jedini je put za prekidanje tragičnog lanca zla – oko za oko, što sve čini slijepima – slavljenje ovoga jubileja kao prigode za „opraštanje i molbu za oprost“, za čišćenje spomena, za naš život kao kršćana punih ljubavi. Pročišćeno srce ne zaboravlja; naprotiv, sposobno je spoznati bol kako bi izgradilo ono što je zlo razrušilo, prepoznati da je bližnji uvijek moj bližnji, a ne stranac ili, još gore, neprijatelj, poručio je kardinal Zuppi.

za pročišćenjem povijesne memorije praštanjem i traženjem oprosta.

„Povijest ovih sto godina nosi i dramatičan teret boli, ponekad skrivene i neopisive – ubojstva, mučenja, prisilne egzoduse; nasilja koja teško zamišljamo, plodove zla koji su profanirali Hram Božji u svakoj ljudskoj osobi i tragično obilježili suživot ljudi. Sjeme zla nikad nije neaktivno: ono suši srce, onemogućava odnose, opravdava ravnodušnost i uvijek priprema neprijateljstva i podjele, potiče razdvojenost, prijezir, udaljenost. Stoga je jedini put za prekidanje tragičnog lanca zla – oko za oko, što sve čini slijepima – slavljenje ovoga jubileja kao prigode za ‘opraštanje i molbu za oprost’, za čišćenje spomena, za naš život kao kršćana punih ljubavi. Pročišćeno srce ne zaboravlja; naprotiv, sposobno je spoznati bol kako bi izgradilo ono što je zlo razrušilo, prepoznati da je bližnji uvijek moj bližnji, a ne stranac ili, još gore, neprijatelj.”

Podsjećajući na riječi sv. Ivana Pavla II., kazao je: „Pročistiti spomen ne znači zaboraviti nego prepoznati u svakom čovjeku brata, a ne neprijatelja“ te dodao da je oprost temelj novog razdoblja razumijevanja i suživota.

„Prisjećanje na zajedničke i osobne patnje neka bude poticaj za svijest i opomenu:

ne hraniti mržnju, ne prihvaćati poganske totalitarizme ili slijepi nacionalizam, koji ponižavaju čovječanstvo i domovinu, nego čuvati i razvijati jedinstven dar mira. Pročistiti spomen nipošto ne znači zaboraviti nego razumjeti da je svako nasilje neprihvatljivo, boriti se protiv Kajinova instinkta i osvojiti u srcu mir koji potom, kako je govorio sv. Serafin, mnogima oko nas postaje dar. Bezuvjetan, razoružavajući mir!”

U kontekstu Jubilejske godine nade, koju je proglasio papa Franjo, Zuppi je citirao Papine riječi: „Svi se nadamo. U srcu svakog čovjeka čuči nada.“

U vremenu kada mnogi gledaju u budućnost sa skepsom, vjera i nada, poručio je kardinal, moraju biti svjetlo koje će Crkva nesebično dijeliti.

Govoreći o Rijeci kao multikulturnom gradu, Zuppi je pohvalio tradiciju suživota i otvorenosti koja se odražava u zajedničkom duhovnom nasljeđu. „Crkva je, kao i na Duhove, univerzalna i uključiva, sposobna učiniti svijet domom, a naš dom svijetom.“

Završavajući propovijed, kardinal je pozvao na jačanje misijske preobrazbe riječke Crkve s obnovljenim pastoralnim žarom, istaknuvši da jedino ljubav može preobraziti svijet.

„Nitko nas neće odvojiti od ljubavi Kristove”, poručio je, podsjećajući na snagu sv. Vida, zaštitnika Rijeke, kao svjedoka vjere koja oslobađa i u najtežim okolnostima.

Zaključio je riječima pape Lava XIV.: „U povijest će ući oni koji siju mir, a ne oni koji beru žrtve; jer drugi nisu prije svega neprijatelji nego ljudi vrijedni razgovora, ne zlikovci koje treba mrziti.” Odbacimo manihejski pogled tipičan za nasilne priče, koji svijet dijeli na dobre i zle. Svijet danas treba Kristovo svjetlo, koje svatko od nas može odraziti svojim životom, gostoljubivošću, postajući most da bližnji dosegne Boga i njegovu ljubav. Slušajmo njegov poziv na ljubav da postanemo njegova jedina obitelj i da jedino ljudsko rođenje bude onako kako ga Bog želi. „U jednome Kristu budimo jedno.” „Pomogao nam Sveti Križ svetoga Vida!” zaključio je kardinal Zuppi.

Prije mise, ispred bazilike Majke Božje Trsatske članovi Hrvatske bratovštine Bokeljska mornarica 809 Rijeka postavili su Kolo svetog Tripuna. Liturgijsko slavlje glazbeno je animirao združeni zbor pjevača župa Riječke nadbiskupije, koje je pripremio i na misi dirigirao mo Giovanni Geraci.

Helena Anušić

Katolički skauti nosili su kip sv. Vida.

Mnogi su morali potražiti zaklon u hladovini perivoja.

Prije mise članovi Hrvatske bratovštine Bokeljska mornarica 809 Rijeka postavili su Kolo svetog Tripuna.

Po završetku misnoga slavlja na Trsatu nadbiskup Uzinić uputio je dirljivu poruku zahvale i snažnu poruku mira.

"Hvala svima" – bila je najčešće izgovarana riječ nadbiskupova govora, no iza te jednostavne riječi stajala je duboka poruka posvjedočena zajedništva i pogleda prema budućnosti. Nadbiskup Uzinić zahvalio je Svetom Ocu papi Lavu XIV. na poslanju svog izaslanika te istaknuo da „Crkva u Rimu nije udaljena od partikularnih Crkava nego da nam je bliska“. Kardinalu Zuppiju zahvalio je ne samo za dolazak već i za njegovo neumorno zalaganje za mir u ratom pogođenim područjima svijeta.

Posebnu zahvalnost izrazio je svim sudionicima slavlja – biskupima, svećenicima, redovnicima, redovnicama, društveno-političkim predstavnicima, volonterima, medijima i, posebno, vjernicima. Među okupljenima bili su hodočasnici iz Gospičko-senjske biskupije, predstavnici talijanske zajednice kao i hodočasnici iz Slovenije, koji su nekoć pripadali Riječkoj nadbiskupiji, a kojima se obratio na slovenskom i talijanskom jeziku. „Zajedno sa svima vama zahvaljujemo i onima koji su nas doveli do ovog trenutka, a više nisu među nama“, rekao je Uzinić pozivajući na spomen svih pokojnih biskupa, svećenika, redovnika i laika koji su gradili ovu mjesnu Crkvu.

Poseban trenutak govora bio je posvećen nadbiskupu u miru Ivanu Devčiću, koji zbog bolesti nije mogao prisustvovati. Uz čestitku za njegov zlatni svećenički i srebrni biskupski jubilej, Uzinić je istaknuo kako se Devčićovo geslo „Krist, naša nada!“ savršeno uklapa u duh jubileja, ne samo nadbiskupijskog nego i u jubilej cijele Katoličke Crkve pod geslom 'Hodočasnici nade'.

Govoreći o povijesti i identitetu Riječke nadbiskupije, Uzinić je podsjetio da se Crkva ovoga kraja rađala u složenim povijesnim okolnostima i nosi hrvatske, talijanske i slovenske korijene. Upravo u toj raznolikosti vidi se, kako je naglasio, snaga pomirenja i zajedništva koje Crkva danas živi.

„Jubilej nije samo slavlje – to je i poziv na obraćenje“, istaknuo je nadbiskup pozivajući na Crkvu koja se otvara, ne zatvara; koja gradi mostove, ne zidove. Crkvu koja, kako kaže papa Lav XIV., „ljubi više“.

Ovim riječima proslava jubileja nije završila – ona je, kako je poručio nadbiskup, budućnost. Nastavljamo biti Crkva hodočasnika nade. Crkva sidra koje je usidreno u Krista. Crkva otvorenih ruku i mostova, a ne zidova. Crkva koja se usudi voljeti više i povezivati dublje. Naš se hod nastavlja – ali iz ove euharistije nosimo ono najvažnije: sigurnost da nismo sami. S nama je Crkva u Rimu s papom Lavom, koji nam je poslao svoga izaslanika u osobi kardinala Mattea Zuppija. I svi ste vi, dragi gosti, okupljeni na ovome slavlju, s nama. I mnogi drugi koji nas prate svojom molitvom. Ali ono najvažnije: Krist je s nama. On nas je doveo ovamo. I on nas vodi dalje, poručio je Uzinić.

Prva večernja svetkovine sv. Vida

Jubilej pomirenja i zajedništva

Na večernjoj uoči proslave sv. Vida sudjelovao je i izaslanik pape Lava XIV. kardinal Matteo Zuppi, beogradski nadbiskup kardinal Ladislav Nemet, apostolski nuncij u Hrvatskoj Giorgio Lingua te drugi biskupi, dijecezanski svećenici, vjernici i dobitnici Medalje zahvalnosti sv. Vida.

Nadbiskup Uzinić kardinalu je poklonio repliku ikone trsatske Majke Milosti, koja se čuva u Svetištu Majke Božje Trsatske od Nazaretske kućice. To svetište simbolički povezuje Trsat s talijanskim Loretom, a ikona Majke Milosti s Crkvom u Rimu i papinskom službom. Tu je ikonu, nakon susreta s hrvatskim hodočasniciima koji su bili ožalošćeni odlaskom Nazaretske Marijine kuće s Trsata, ovom svetištu 1367. darovao papa bl. Urban V. kao znak svoje blizine i utjehe. „Ovo je poklon kojim simbolički želimo graditi mostove ne samo preko naše Rječine nego i među nama na svim razinama“, rekao je nadbiskup Uzinić.

Zahvaljujući na pozivu i poklonu te nadovezujući se na bremenitu povijest Rijeke i biskupije u Rijeci, kardinal Zuppi ponovio je potrebu gradnje mostova zajedništva i mira. „Zajedno možemo izgraditi mnoge mostove kojima ćemo pobijediti podjele. Treba nam mir. Svijet treba graditelje mira. A svi mi možemo biti graditelji mira“, poručio je kardinal.

“Svaki jubilej služi da bismo zahvalili za mnoge darove koje nam je Gospodin dao i da nam pomogne odabrati budućnost koja se podudara s Jubilejom nade. Zahvaliti i pročistiti spomen, to nam je potrebno. Mediteran to treba, Europa to treba, svi trebamo da sjećanje ne bude teret nego da nam pomogne vjerovati kako je budućnost bolja od prošlosti“, poručio je kardinal Matteo Zuppi u svom obraćanju okupljenima u riječkoj katedrali 13. lipnja, večer uoči proslave zaštitnika Riječke nadbiskupije i velikog riječkog crkvenog jubileja, 100. obljetnice otkako je Rijeka postala biskupsko sjedište. Kardinal Zuppi je, kao izaslanik pape Lava XIV., 14. lipnja predvodio središnje misno slavlje na Trsatu. Na večernjoj u katedrali sudjelovao je i kardinal Ladislav Nemet, beogradski nadbiskup, Giorgio Lingua, apostolski nuncij u Hrvatskoj, te drugi biskupi, dijecezanski svećenici, vjernici i dobitnici Medalje zahvalnosti sv. Vida.

„Ovaj jubilej nije tek slavlje prošlosti. On je poziv. Poziv na pročišćenje pamćenja. Na obraćanje. Na pomirenje. Na novi početak.“ rekao je riječki nadbiskup Mate Uzinić u svom nagovoru te pozvao na zajedništvo, nadu i ljubav svih ljudi na području ove mjesne Crkve. „Ovom se proslavom želimo prisjetiti ne samo naše prošlosti, nego i potvrditi zajedništvo naše mjesne Crkve u vjeri, nadi i ljubavi unutar sebe i, bez obzira na sve naše razlike, sa svima onima s kojima dijelimo ovaj prostor koji nazivamo Riječka nadbiskupija. Ovim slavljem želimo potvrditi i našu povezanost s općom Crkvom i papom Lavom XIV. koji je, kao rimski biskup, predvodi u ljubavi“, rekao je nadbiskup.

Liturgijsko pjevanje predvodio je ansambl Nadbiskupijske škole za crkvenu glazbu te po prvi put izveo Himnu sv. Vidu napisanu u povodu proslave riječkog crkvenog jubileja. Autor himne Giovanni Geraci dirigirao je zborom, a na orguljama je svirao Davor Juretić. Pri kraju liturgije nadbiskup je uručio ovogodišnje Medalje zahvalnosti sv. Vida vjernicima iz sedam dekanata Riječke nadbiskupije za vjerničko služenje u svojim župnim zajednicama i zajedničkoj riječkoj Crkvi.

Na kraju, a prije praižvedbe himne, nadbiskup se opet obratio kardinalu Zuppiju, bolonjskom nadbiskupu i predsjedniku Talijanske biskupske konferencije, kojega je kao svog predstavnika za proslavu 100. obljetnice delegirao još papa Franjo, a potvrdio Lav XIV. Nadbiskup je objasnio da je još u pozivu papi Franji predložio upravo njega kao izaslanika i kao predsjednika Talijanske biskupske konferencije. „Učinio sam to sa željom da nam ovaj jubilej riječke Crkve, koja je ustanovljena u vrijeme talijanske uprave između dva svjetska rata, bude prilika za pomirenje još uvijek nepomirena povijesnog pamćenja.“

Na samom kraju uslijedila je i neizostavna fotografija s dobitnicima Medalje zahvalnosti sv. Vida.

Danijel Delonga

DOBITNICI MEDALJE ZAHVALNOSTI SV. VIDA 2025.

Na prijedlog svećenika Delničkog dekanata medalju je primio Josip Salopek iz župe Fužine. Iz Opatijskog dekanata dobitnik je stigao iz župe Veprinac, medalju je primio Damir Barišić. Crikvenički dekanat imenovao je Zajednicu trajnih klanjatelja iz crikveničke Župe Uznesenja Marijina. Iz Prvostolnog dekanata medalju je dobio Tom Gojani, aktivan član Albanske katoličke misije u Rijeci. Trsatski dekanat i Župa sv. Terezije na Vežici imenovali su Boženu i Franju Galovića. Medalju je dobio i Crkveni zbor „Sv. Maksimilijan Kolbe“ iz Podhuma, u Bakarskom dekanatu. Laura Surina došla je iz župe Šapjane, a medalju je dobila na prijedlog svećenika Kastavskog dekanata.

Josip Salopek, Župa sv. Antuna Pad. – Fužine

Josip je rođen u Ogulinu 3. veljače 1962. u brojnoj kršćanskoj obitelji. Početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća zapošljava se na željeznici te se radi posla seli u Fužine. Tu se početkom devedesetih ženi i dobiva kćer. Nakon Domovinskog rata u Liču osniva pilanu te djeluje kao poduzetnik koji iznimno cijeni i poštuje svoje radnike.

Praktični je vjernik i vrlo aktivan u svojoj župnoj zajednici. Iako formalno nije član Župnog pastoralnog vijeća, neizostavni je savjetnik, predlagatelj rješenja i organizator mnogih radova i događanja u župi. No ono zbog čega ga župnik Robert Riemann ponajviše predlaže za primanje Medalje zahvalnosti jest što je svojim nesebičnim zalaganjem, uz pomoć svoje supruge Snježane, i vlastitim radom i sposobnostima pomogao da s radom započne riječki hospicij.

Damir Barišić, Župa sv. Marka – Veprinac

Damir Barišić rođen je 6. srpnja 1975. u Zagrebu. U braku je sa Stanislavom Barišić od 2007. godine. Imaju dvoje djece, Nou i Emu, koji redovito ministriraju na svetim misama i sudjeluju u svim župnim događanjima. Damir je redoviti član svih liturgijskih događanja u Župi sv. Marka ev. te je također i član Župnog ekonomskog vijeća. Sudjeluje u službi navjesticatelja Božje riječi i sa svojom obitelji aktivan je član župnih aktivnosti te svakodnevno cijela obitelj prisustvuje na euharistijskim slavljinama. Damir i ministrira te pomaže u svim organizacijskim poslovima. Također se ističe revnim svjedočenjem svoga kršćanskoga poslanja u Crkvi, ali i u svakodnevnom životu.

Zajednica trajnih klanjatelja, Župa Uznesenja BDM – Crikvenica

Medaljom sv. Vida Crikvenički dekanat želi izraziti priznanje i zahvalnost klanjateljima kapelice danonoćnog klanjanja Milosrdnog Isusa u Crikvenici. Kao druga takva, ova je kapelica otvorena 2015. godine, na blagdan Gospe od Anđela. Ustrajnost u desetogodišnjoj neprekinutoj molitvi zahvaljuje vjeri ljubavi i predanosti brojnih župljana i klanjatelja. Na poseban način dvjema dugogodišnjim voditeljicama – Mariji Briški Sundać i Korneliji Breber, čija ustrajnost jest tiha, ali je ujedno i neizbrisiva snaga ove crikveničke oaze molitve i mira.

Ova medalja nagrada je svima koji, danju i noću, bdiju pred živim Bogom za Crkvu, za svijet i za svakoga od nas.

Tom Gojani, Albanska katolička misija – Rijeka

Rođen u Prizrenu (Kosovo), gdje je i kršten, odrastao je u obitelji duboko ukorijenjenoj u katoličkoj vjeri.

Godine 1981. obitelj se seli u Bakar, gdje nastavlja aktivno sudjelovati u životu župne zajednice. Od samih početaka Albanske katoličke misije u Zagrebu aktivno sudjeluje u njezinu radu i pastoralnim aktivnostima.

Danas živi u Opatiji, a od osnivanja Albanske katoličke misije u Rijeci svoju pastoralnu aktivnost usmjerio je prema Župi sv. Ivana Krstitelja na Škurinju, u sklopu koje se nalazi spomenuta misija, i u kojoj nastavlja svoje služenje i doprinos župnoj zajednici.

Božena i Franjo Galović, Župa sv. Terezije od D.I. – Rijeka

Božena je rođena u Vrbanji 13. srpnja 1956., a Franjo u Srednjem Lipovcu 12. studenog 1950. godine. Po doseljenju u Rijeku i Župu sv. Terezije od D.I. na Podvežici oboje se aktivno uključuju u život i rad tamošnje župne zajednice, osobito pjevanjem u zboru i službom čitača te svekolikom brigom za crkveni prostor. Kao bračni par vrlo su aktivno sudjelovali i u radu župnog Caritasa te vodili pripreme za slavlje sakramenta ženidbe za mlade zaručnike. U više mandata oboje su bili i članovi Župnog pastoralnog i ekonomskog vijeća, a osim toga Božena je obavljala i službu domaćice župnog doma, dirigentice i suvoditeljice župnog zbora, kao i sakristanke, uz pomoć svoga supruga.

Laura Surina, Župa sv. Antuna op. – Šapjane

Laura Surina rođena je u Šapjanama 3. studenog 1951. Odmalena je, zajedno s majkom, brinula o crkvi sv. Antuna opata u Šapjanama te ju je s vremenom i naslijedila u službi sakristanke. Tu službu obavlja više od pedeset godina, sve do danas, a svojim vjerničkim i umjetničkim duhom mnogo doprinosi očuvanju župne crkve kao i zajedništvu vjernika.

Crkveni zbor sv. Maksimilijan Marija Kolbe – Podhum

Crkvenom zboru „Sv. Maksimilijan Kolbe“ iz Podhuma medalju se dodjeljuje u znak priznanja za njihov dugogodišnji i uistinu izniman doprinos duhovnom, liturgijskom i zajedničarskom životu župne zajednice Sv. Mihovila u Jelenju.

Njihovo djelovanje daleko nadilazi nedjeljno pjevanje – članovi zbora aktivno sudjeluju u svim segmentima života Crkve: kao čitači, liturgijski asistenti, članovi Vojske Bezgrešne, vrijedni volonteri u uređenju crkve i njezina okoliša te kao pouzdana i samozatajna pomoć svim svećenicima koji su godinama djelovali u našoj župi.

Ova zajednica pjevača djeluje još od vremena kada nije bilo crkve, ali 10. obljetnica posvete crkve u Podhumu prigodan je i simboličan trenutak za zahvalu zboru.

Sv. Vid u katedrali

CRKVA DANAS VIŠE NEGO
IKAD TREBA LJUDE KOJI ĆE
ŽIVJETI ZA DRUGE

U nedjelju 15. lipnja u riječkoj katedrali sv. Vida okupili su se brojni vjernici iz Rijeke i okolnih krajeva na središnjem euharistijskom slavlju u povodu svetkovine Presvetog Trojstva i proslave blagdana sv. Vida, zaštitnika Riječke nadbiskupije i grada Rijeke. Svečanu misu predvodio je riječki nadbiskup Mate Uzinić, dok je liturgijsko pjevanje animirao katedralni zbor *Cantores Sancti Viti*.

Nadbiskup je u propovijedi povezoao otajstvo Presvetog Trojstva s konkretnim pozivom na življenje ljubavi i služanja drugima. Citirao je pokojnog biskupa Tonina Bella koji je isticao da Presveto Trojstvo ne čini zbroj triju osoba već jedinstvo odnosa u kojem svaka božanska osoba živi za drugu. „Bog nije zbroj nego zajedništvo“, naglasio je Uzinić, „Bog je za nas – Otac, Sin i Duh Sveti – i pozvani smo i mi biti ‘za’ drugoga.“

Posebno se osvrnuo na svetog Vida, zaštitnika Riječke nadbiskupije i grada Rijeke, čiji blagdan Crkva slavi upravo u ovoj prigodi. Sv. Vid kršćanski je mučenik, a kršćansko je mučeništvo odgovor na Božju ljubav prema nama, kazao je Uzinić. „Mučeništvo je ‘za’ jer ono je krajnje služenje u ljubavi. Ono je istovremeno i znak velike Božje milosti, a znak su te milosti i bogoslovne kreposti vjere, nade i ljubavi.“

Uzračju stote obljetnice utemeljenja Riječke biskupije nadbiskup je istaknuo da Crkva danas više nego ikad treba ljude koji će živjeti „za“ druge. „Kao što su osobe Presvetog Trojstva jedna ‘za’ drugu, i mi smo pozvani biti ljudi za ljude – ne po nacionalnoj, klasnoj ni političkoj pripadnosti nego po ljubavi. Po tome će drugi prepoznati Krista u nama i povjerovati“, poručio je okupljenima.

„Od nas se ne traži mučeništvo krvlju nego svakodnevnog svjedočanstva životom. Traži se mučeništvo ljubavi koja služi. U mjeri u kojoj u tome uspijevamo bit ćemo sjedinjeni s Isusom i po njemu s Ocem po Duhu Svetom koji nam je darovan i kojomu je najbolji znak prisutnosti u našem životu. Po prisutnosti bogoslovnih kreposti: vjere, nade i ljubavi jesmo i možemo biti dionici Presvetog Trojstva.“ Gledajući nas, drugi će povjerovati u Krista i u njegovu ponudu spasenja i moći će u nama, u kršćanima naše Riječke nadbiskupije, koja započinje svoje novo stoljeće, vidjeti na djelu Presveto Trojstvo, Božju ljubav, Božje ‘za’ ljudima, njegovo ‘za’ čovječanstvu, svakom čovjeku, a osobito bližnjemu koji je u potrebi, da mu se učinimo bližnjima, da budemo ljudi za ljude“, zaključio je Uzinić.

Helena Anušić

NUNCIJ POZVAO NA
ZAJEDNIŠTVO U LJUBAVI
PO UZORU NA PRESVETO
TROJSTVO

Apostolski nuncij u Hrvatskoj Giorgio Lingua predvodio je 15. lipnja misu na talijanskom jeziku za zajednicu Talijana koja se redovito nedjeljom okuplja na misi u riječkoj katedrali sv. Vida. Nuncij je na nedjelju Presvetog Trojstva bio poseban gost jer je 15. lipnja tradicionalno i dan zaštitnika riječke katedrale i grada Rijeke. Liturgijski je u Rijeci proslavljen dan ranije, ali vjernici su i u nedjelju pohodili katedralu i utjecali se svom zaštitniku sv. Vidu.

„Danas je blagdan Trojstva, ali mislim da bi nam dobro došao i jedan blagdan Jedinstva. Ili bolje tro-jedinstva. Najveća novost kršćanstva nije vjera da su u Bogu tri Božanske osobe niti da je Bog jedan. Najveća objava kršćanstva je vjerovati da u Bogu, Trojica su Jedno“, rekao je nuncij u prtopovijedi.

Ono što omogućuje to jedinstvo je Božanska ljubav, objasnio je nuncij. „Ljubav je ta koja omogućuje zajedništvo, ako je ljubav savršena, kao Božanska, tada je i zajedništvo savršeno.“

Analizirajući biblijske tekstove te povijest objave i spasenja nuncij je poručio kako na razne načine Bog objavljuje svoju savršenu ljubav i nudi čovjeku da živi na isti način. Najsavršenije je to objavio u Kristu, koji je, i sam Bog, poučavao svojim primjerom. „Bilo bi lakše da nam je Isus ostavio neki priručnik u kojem točno piše što vjerovati i kako živjeti. Ali ostavio nam je samo jednu zapovijed ‘ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas’. Nije nam ostavio priručnik nego nam je to pokazao svojim primjerom i pozvao nas da i mi tako živimo. Želio je da i mi živimo kao Bog. Ako želimo tako živjeti, ako želimo da na zemlji bude kao i na nebu, moramo ljubiti bližnjega bez sustezanja i straha da se prignemo i operemo mu noge.“

Pojasnio je tako da Božanska ljubav savršeno ljubi i ne traži ništa za uzvrat. „Kako bi mogli živjeti kao ‘slika Božja’ potrebno je ljubiti tako. Ljubiti svakoga, bez granica i bez ikakve dobiti.“ Na kraju propovijedi vratio se sv. Vidu podsjetivši da je i njegov primjer mučeništva zbog vjere potvrda savršene ljubavi. „Molimo Gospodina da nam pomogne živjeti ovdje na zemlji kao što je i na nebu i da nam podari snage uvijek bezrezervno ljubiti.“

Poruku jedinstva i zajedništva uputio je i generalni vikar Riječke nadbiskupije Mario Tomljanović pozdravljajući nuncija na početku mise. „Vaše prisustvo ovdje znak je zajedništva riječke Crkve s nasljednikom sv. Petra u Rimu i jedinstva cijele Katoličke Crkve. Mi ovdje okupljeni izražavamo vam svoju blizinu i obvezu da molimo za vas i za vašu službu.“ Na kraju mise, uglednom gostu zahvalio je i predsjednik Zajednice Talijana u Rijeci Enea Desardo, koji je zahvale uputio i rektoru katedrale Ivanu Stošiću što održava tradiciju slavljenja nedjeljne mise na talijanskom jeziku.

Danijel Delonga

Razgovor:
kardinal Matteo
Zuppi, papin
izaslanik na
proslavi sv. Vida
i 100. obljetnice
Rijeke kao
sjedišta biskupije

Razgovarali: Marko Medved, Bruna Velčić i Danijel Delonga

Nacionalizmi i totalitarizmi uništavaju čovječantvo

Kršćanin ne može biti nacionalist. Pripada jednoj zemlji, jednoj domovini, ali to nikada ne smije postati neprijateljstvo, jer i drugi su naši bližnji... Nažalost, nacionalizmi i suverenizmi raspiruju problem migranata i pretvaraju ga u ideološko pitanje, iskrivljujući ga.

Kao izaslanik pape Lava XIV., nadbiskup Bologne i predsjednik Talijanske biskupske konferencije, kardinal Matteo Zuppi boravio je u Rijeci 13. i 14. lipnja na proslavi 100. godišnjice osnutka biskupije u Rijeci. Nakon večernje 13. lipnja u riječkoj katedrali ulovili smo dragocjene minute za razgovor s ovim talijanskim kardinalom svjetskih obzora, posebnim izaslanikom pape Franje za mir, zaštitnikom najslabijih i siromašnih, koji je bio u najužem krugu kandidata za izbor novog pape jer promišlja ne samo o Crkvi u Italiji ili Europi nego o misiji Crkve u čovječanstvu.

Bili ste predstavnik pape Franje u brojnim diplomatskim misijama za postizanje mira u ratom pogođenim područjima. Dok ste se spremali za put iz Bologne u Rijeku, došlo je do nove eskalacije između Izraela i Irana. Kako

komentirate najnoviji razvoj situacije?

Rat je uvijek poraz. Apel koji je Papa Lav uputio potpuno je suprotan ovome što se događa jer on poziva na zaustavljanje rata, na razgovor, na međusobno gledanje oči u oči. Upotrijebio je jedan vrlo lijep izraz: „Dodite ovamo i pogledajte jedan drugome oči u oči.” To znači imati povjerenja da dijalog može riješiti ono što nas dijeli. Ovo što se sinoć dogodilo između Izraela i Irana pobuđuje veliku zabrinutost. Dijelim riječi patrijarha Pizzaballe, koji je izrazio veliku patnju i također odbacivanje onoga što se događa u Pojasu Gaze. Ako se ne varam, upotrijebio je vrlo snažan izraz: ono što se događa nezamislivo je i neprihvatljivo. Moramo pomoći, moramo pokušati učiniti sve kako bi se ovo zaustavilo, kako bismo pronašli načine da gradimo mostove. Rat podiže samo zidove i gro-

bove, množi probleme i rađa još većim poteškoćama za zajednički život.

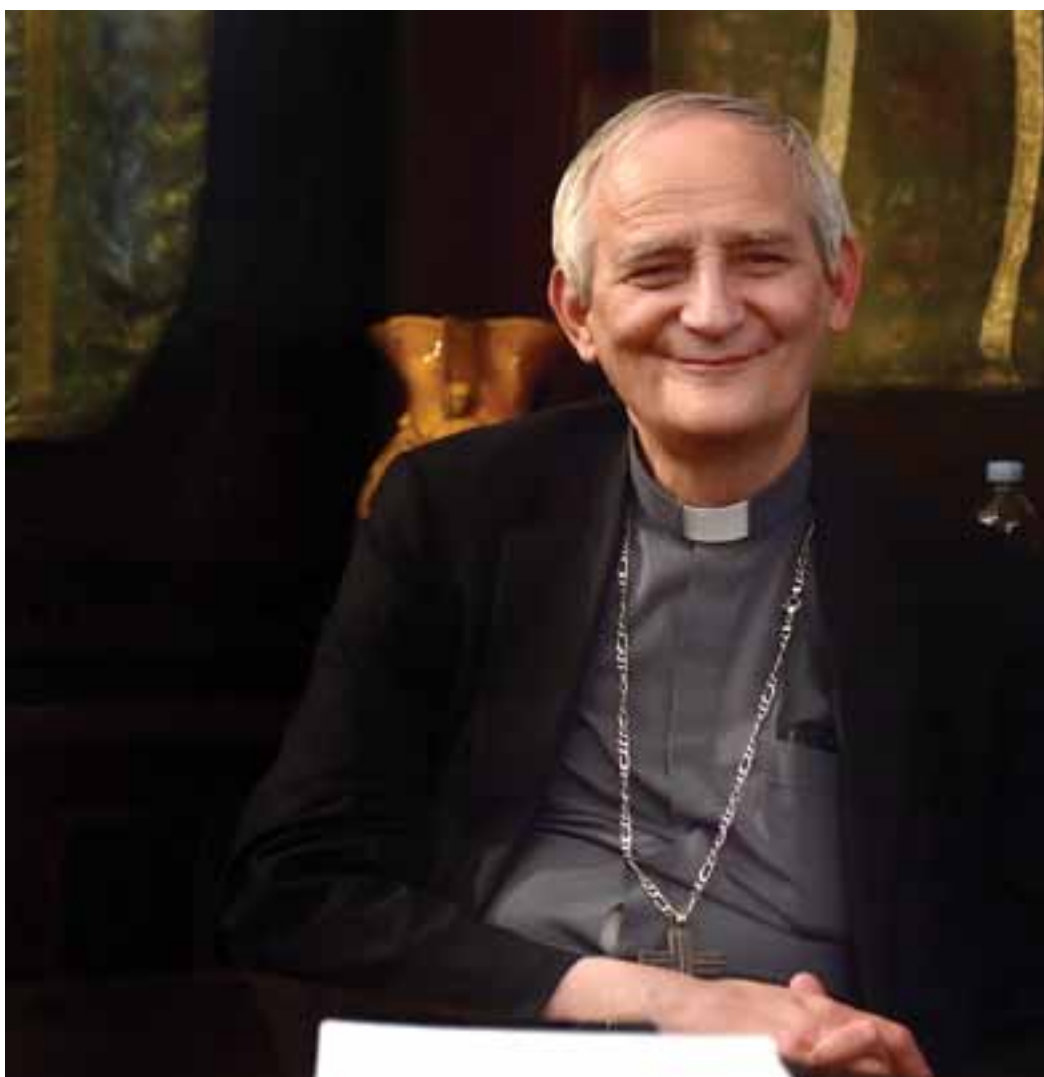
Došli ste u Rijeku na proslavu 100 godina biskupije koja je nastala kao mjesna Crkva sastavljena od tri naroda – Hrvata, Talijana i Slovenaca. Dakle, radi se o suživotu među narodima i kršćanstvu koje bi trebalo ujediniti sve. No povijesno iskustvo 20. stoljeća bilo je teško – i to za sve. Maloprije ste na večernjoj spomenuli pomireno sjećanje. Kako doći do pomirenog sjećanja?

Do pomirenog sjećanja može se doći boreći se protiv onoga što razlike pretvara u neprijateljstva. U velikoj mjeri to su naprimjer nacionalizmi – nacionalizmi i totalitarizmi uništili su suživot. Mi moramo graditi snažniji suživot. Različitosti ne treba izbrisati nego valja naučiti živjeti zajedno. Trebamo se boriti protiv „virusa“ koji onemogućuju zajednički život. To je povijest čovječanstva, još od prve braće – Kajina i Abela. Tamo je virus bio u tome što je jedan mislio da ono što drugi posjeduju, njemu nešto oduzima. I slijedio je svoj nagon – kao što su to činila i Josipova braća, koja nisu mogla prihvatiti različitost snova svoga mlađeg brata i više nisu znala govoriti s njim prijateljski. Zato kršćani imaju veliku odgovornost – jer su pozvani u drugome prepoznati bližnjega. Kršćanin ne može biti nacionalist. Pripada jednoj zemlji, jednoj domovini, ali to nikada ne smije postati neprijateljstvo, jer i drugi su naši bližnji.

Kada uspoređujemo grad u kojem ste nadbiskup, Bolognu, s Rijekom, onda postoji jedna sličnost, a to je socijalno pitanje. Ponekad su ljudi koji su se tijekom 20. stoljeća zauzimali za društvenu pravdu u svijetu osjećali da to nije spojivo s Crkvom, odnosno da je kršćanstvo na drugoj strani s posljedicom da je velik broj ljudi napustio prakticiranje vjere, govori se čak o apostaziji masa tijekom 20. stoljeća. Koju pouku možemo izvući kao Crkva i kao katolici?

One koji su se udaljili Crkva je često osuđivala i nije znala razumjeti pitanja koja su joj oni postavljali. Naprotiv, moramo shvatiti pitanja koja mnogi upućuju Crkvi, čak i kada se od nje udaljavaju. Crkva živi u svijetu i, kako je rekao Koncil, sve što je ljudsko pripada Crkvi, a sve nade i radosti, nade i tjeskobe ljudi jesu i nade i tjeskobe Crkve. Nažalost, mnogi su Crkvu doživljavali kao daleku, odsutnu, ravnodušnu, primjerice prema nepravdi i nejednakosti.

A borba za pravdu pripada upravo Crkvi – na to potiče Socijalni nauk Crkve.

Kako doći do sinodalne Crkve? Možemo posvjedočiti da postoje mnogi otpori – ovdje i drugdje. Što biste poručili onima koji se protive viziji sinodalne Crkve?

Crkva jest sinodalna. Taj pojam izabran je kako bi se izrazilo ono „hodati zajedno“. Crkva je po svojoj naravi sinodalna. Riječ je o tome da damo formu onome kako hodati zajedno i kako Crkva nije samo vertikalna, nego i horizontalna. Nije riječ samo, recimo, o hijerarhiji. Hijerarhiji je potreban narod; potrebna joj je odgovornost zajednice.

To je stvarnost koja se, primjerice, već postavlja u mnogim dijelovima Europe: mnoge župe više nemaju svećenika, ali to ne znači da zajednice ne postoje. Postavlja se pitanje kako se ta odgovornost izražava, koja je odgovornost različitih službi i zadaća u tome. Sinodalnost je oduvijek postojala. Sinodalnost je imala različite oblike, a danas moramo pronaći oblike koji su mogući i potrebni kako bi Crkva mogla nastaviti svoj hod. Inače postoji rizik da Crkva ostane nepomična ili da postoji samo vertikalna dimenzija koja ne pomaže onoj horizontalnoj. A horizontalna dimenzija ne umanjuje onu vertikalnu – naprotiv, daje joj smisao. Služba svetog reda nalazi svoje karizme i svoj dar u zajedništvu i u sinodalnosti.

**Različitosti ne
treba izbrisati
nego valja
naučiti živjeti
zajedno.
Trebamo se
boriti protiv
„virusa” koji
onemogućuju
zajednički
život. To
je povijest
čovječanstva,
još od prve
braće —
Kajina i Abela.**

” One koji su se udaljili Crkva je često osuđivala i nije znala razumjeti pitanja koja su joj oni postavljali. Naprotiv, moramo shvatiti pitanja koja mnogi upućuju Crkvi, čak i kada se od nje udaljavaju. Crkva živi u svijetu i, kako je rekao Koncil, sve što je ljudsko pripada Crkvi, a sve nade i radosti, nade i tjeskobe ljudi jesu i nade i tjeskobe Crkve. Nažalost, mnogi su Crkvu doživljavali kao daleku, odsutnu, ravnodušnu, primjerice prema nepravdi i nejednakosti.

Možda nam zato treba Crkva koja će biti još prisutnija usred poteškoća svijeta i koja će znati stvarati saveze kako bismo mogli ponuditi neka rješenja. Čini mi se da vizija enciklike *Fratelli tutti* pape Franje predstavlja polazište koje može ujediniti ljude: početak zajedničke vizije i zajedničkog napora vjernika različitih religija i cijeloga čovječanstva – ono što bi Pavao VI. nazvao „ljudima dobre volje” – jer imamo samo jednu kuću koju moramo braniti da ne bude iskorištavana i u kojoj moramo naučiti živjeti zajedno. Zato je *Fratelli tutti* ta velika vizija koju možemo dijeliti s onima koji su daleko, s onima koji nisu pronašli odgovor u Crkvi, ali nas ta vizija zasigurno ponovno dovodi do mnoge braće i sestara.

Vi ste dugo bili angažirani u Italiji sa Zajednicom svetoga Egidija, pozna-

toj po svome ekumenizmu, mirotvornu djelovanju i, posljednjih godina, po humanitarnim koridorima kojima su tisuće izbjeglica stigle u Italiju i potom ih prihvatile župne zajednice. U Hrvatskoj Isusovačka služba za izbjeglice nastoji pomagati izbjeglicama istim načelom, ali ovdašnje civilne vlasti – ministarstva unutarnjih i vanjskih poslova – nisu pokazala zanimanje za takvu inicijativu. Osim toga, Hrvatska je, nažalost, poznata po oštrim postupcima granične policije. Kako se Crkva može angažirati da promijeni ovo stanje stvari i ovu situaciju?

Crkva ima dužnost koja proizlazi iz evanđelja: *Bijah stranac i primiste me*. Dakle, to nije nešto opcionalno nego dio onoga što znači biti kršćaninom. Suočavamo se s epohalnim fenomenom i potrebno je uskladiti sigurnost onih koji iz nužde postaju stranci sa sigurnošću onih koji ih primaju. Vjerujemo da čovječnost nije luksuz niti nešto za odabrane; postupiti čovječno pomoći će nam pronaći rješenja za reguliranje toga fenomena koji je, uostalom, oduvijek postojao na Mediteranu i diljem svijeta. Migracije i selidbe stanovništva oduvijek su postojale. One u nama bude velik strah, ali naposljetku moramo zajedno naučiti upravljati tim. Europa ima veliku odgovornost suočiti se s tim zajedno.

Čini mi se da vizija enciklike *Fratelli tutti* pape Franje predstavlja polazište koje može ujediniti ljude: početak zajedničke vizije i zajedničkog napora vjernika različitih religija i cijeloga čovječanstva — ono što bi Pavao VI. nazvao „ljudima dobre volje“.

Nažalost, nacionalizmi i suverenizmi raspiruju taj problem i pretvaraju ga u ideološko pitanje, iskrivljujući ga. Uzimimo primjer Italije: Italiji su potrebni stranci. To je jedna od zemalja u Europi s najmanjim natalitetom, pa mnoge tvrtke ne mogu pronaći radnike. Radi se o načinu upravljanja tim pitanjem koje bi, u jednoj širokoj viziji, trebalo riješiti na način da se dade sigurnost kako onima

koji dolaze tako i onima koji ih primaju. Humanitarni koridori jedno su od tih rješenja. Tu su i radni koridori. Primjerice, velika bolnica ne zna kako riješiti manjak medicinskih sestara i mora ih potražiti drugdje. Treba dakle spojiti potrebe onih koji traže budućnost, jer je u svojoj domovini nemaju, i potrebe onih koji ih primaju. Za to su potrebni jasnoća, pravila i vizija, a ne samo raspirivanje straha. Strah ne dopušta razumno razmišljanje;

strah je uvijek loš savjetnik. Misliš da ćeš tako pronaći sigurnost, a zapravo sam sebi gradiš zatvor.

U zemljama poput naše, Hrvatske, gdje je za vrijeme komunizma religija bila protjerana iz javne sfere, danas u demokraciji ta prisutnost donosi nove izazove — među kojima nije najmanje važan onaj zloupotrebe religije u političke svrhe i instrumentalizacije kršćanstva, što se na kraju pokaže kao protusvjedočanstvo. Kako se suočiti s tim problemom?

Crkva ne vodi politiku i ne ulazi u izbore koji se tiču „polisa” (grada/države). Ona podsjeća sve zašto bi se to trebalo činiti i podsjeća što treba biti u središtu života i građanskog društva – osoba. Poštovanje svake osobe, obrana života uvijek – od početka do kraja, i u svemu što je između. Nije riječ samo o početku i kraju života.

Zatim dolazi odgovornost kršćana da to pretoče u služenje općem dobru. I ja se nadam da će predivna stvar, koja se zove Socijalni nauk Crkve – a to znači pogled koji Crkva ima na zajednički život, na poštovanje prema svakome – biti prisutna. Vjerujem da je potrebno mnogo kršćana koji će se tome posvetiti i mislim da je to velik izazov, jer inače politika postaje nešto što je u interesu samo nekolicine ili se izgubi iz vida središnje mjesto osobe.

MEDITERANSKI TEOLOŠKI SUSRETI: OD DOGME DO DIJALOGA

Od 13. do 19. srpnja Riječka nadbiskupija po četvrti put organizira Mediteranske teološke susrete o temi "Od dogme do dijaloga: teologija pred suvremenim izazovima". Obilježavajući ključne povijesne obljetnice u 2025. godini – 1700 godina od Prvog nicejskog sabora (325.), koji je postavio temelje kršćanske dogme, i 60 godina od završetka Drugog vatikanskog koncila (1965.), koji je inicirao novi odnos između Crkve i svijeta, obilježen prije svega dijalogom – ovogodišnji MTS promišljat će o ulozi teologije i teologa u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.

Na programu će sudjelovati: Lejla Demiri (Sveučilište u Tübingenu), Johanna Gustafsson Lundberg (Sveučilište Lund), Marko Medved (Sveučilište u Rijeci), Sergio Massironi (Katoličko sveučilište Srca Isusova, Italija) i Vladan Perišić (Sveučilište u Beogradu).

U sklopu programa bit će održana i javna tribina u srijedu 16. srpnja u 20 sati u Nadbiskupskom domu u Rijeci.

„Mediteranski teološki susreti“ od 2022. godine uključeni su u Mediteransku teološku mrežu (RTMed), koja je na šestu obljetnicu posjeta Napulju pape Franje objavila "Izjavu Mediteranske teološke mreže za mir". Prenosimo je u cijelosti.

Izjava Mediteranske teološke mreže za mir

Riječ koja je potrebna

Religije nikada ne potiču rat, stavove mržnje, neprijateljstvo i ekstremizam, niti pozivaju na nasilje ili krvoproliće. Ove tragične stvarnosti posljedica su odstupanja od religijskih učenja.

Kao teolozi Mediteranske teološke mreže (RTMed, Réseau Théologique de la Méditerranée), osjećamo potrebu podijeliti promišljanje sazrelo u boli i molitvi. Naše srce, u zajedništvu sa srcem Crkve, „slomljeno je od vapaja koji se dižu iz mjesta ratnih sukoba, posebno iz Ukrajine, Irana, Izraela i Gaze. Nikada se ne smijemo naviknuti na rat. Štoviše, fascinacija moćnim i sofisticiranim oružjem mora biti odbacena poput napasti“ (papa Lav XIV., Opća audijencija, 18. lipnja 2025.).

SLUŠAJUĆI RIJEČ KOJA RAĐA MIR

Želimo čuti ovaj vapaj i Božju riječ koja vodi miru. Bog koji je stvorio ovaj svijet, Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljevi, Otac Isusa Krista, Bog je koji neumorno podržava život i ljubi mirotvorce.

Dokument o ljudskom bratstvu za svjetski mir i zajednički suživot (Abu Dhabi, 2019.), koji su potpisali papa Franjo i veliki imam Ahmed el-Tayeb, obnovio je opredjeljenje abrahamskih religija za promicanje pravde, mira i mirna suživota. Dokument podsjeća na to da „religije nikada ne potiču rat, stavove mržnje, neprijateljstvo i ekstremizam, niti pozivaju na nasilje ili krvoproliće. Ove tragične stvarnosti posljedica su odstupanja od religijskih učenja. One su rezultat političke manipulacije religijama i tumačenjâ religijskih skupina koje su tijekom povijesti zloupotrebljavale utjecaj vjerskih osjećaja u srcima ljudi kako bi ih navele da učine nešto što nema nikakve veze s istinom o religiji, a sve kako bi postigli političke i ekonomske ovosvjetske i kratkovidne ciljeve.“ U enciklici 'Fratelli tutti' papa Franjo pozvao je čovječanstvo da čuva dostojanstvo svake osobe i podsjetio nas da „svaki rat ostavlja naš svijet gorim nego što je bio prije“ (br. 261).

Kao Mediteranska teološka mreža, obvezujemo se čuvati i promicati biblijske i teološke pripovijesti koje obnavljaju pravdu, dijalog i dostojanstvo svih naroda ove zemlje.

ODGOVORNOST PREMA CRKVI I POVIJESTI

Pozivamo zajednice različitih vjerskih tradicija, posebno one ukorijenjene na Mediteranu, da pronađu nove i snažne

riječi za promicanje poznavanja i širenja riječi i svetih simbola koji potiču mir te da osude sve oblike manipulacije svetim tekstovima s ciljem poticanja mržnje. Odazivamo se pozivu pape Franje u Napulju 21. lipnja 2019.: „Potrebno je stvarati obnovljene i zajedničke naracije koje će, osluškujući prošlost i sadašnjost, govoriti srcima ljudi, naracije u kojima je moguće prepoznati se na konstruktivan i miroljubiv način koji donosi nadu.“

Svjesni smo da se nalazimo na rubu sukoba katastrofalnih razmjera. Ne možemo moliti niti živjeti a da ne čujemo krik i užas naroda koji su ugroženi, koji pate i koji su izmučeni, na Mediteranu i izvan njega — krik svih žrtava sadašnjeg i prošlog nasilja.

POZIV

Pozivamo svaku zajednicu, svakog vjernika, svakog muškarca i ženu dobre volje da poslušaju ovaj vapaj i obrate se Bogu riječima koje nam preostaju. Kao što je na početku stvaranja Duh lebdio nad vodama kaosa (Post 1,2), tako i danas zazivamo Duha da ponovno zapuše nad ruševinama mržnje i rata, donoseći život ondje gdje vlada smrt i ljubav ondje gdje vlada mržnja. Vjerujemo da je Kristovo uskrsnuće već objava novih nebesa i nove zemlje, o kojima govori Otkrivenje: preobražena, pomirena svijeta u kojem prebiva pravda (Otk 21,1). I čvrsto se držimo njegova obećanja: „Evo, sve činim novo!“ (Otk 21,5).

Ponovno zazivamo Riječ koja je čin i ispunjenje; ispovijedamo Krista, Riječ koja je postala tijelom, vječnu i živu Riječ; priznajemo Riječ istine i milosrđa koja vjernike poziva da budu graditelji pravde i mira. Pozivamo vas da nam se pridružite, kako bismo molili i razgovarali s Bogom, ali i kako bismo ponovno zapodjenuli razgovor jedni s drugima, kao ljudi, jer nakon ovih sukoba koji pogađaju cijelo čovječanstvo svijet neće više moći biti isti.

Naša teologija, odnosno naš način govora o Bogu, danas nas poziva na obnovljenu riječ mira koji dolazi od Boga.

S obala Mediterana 21. lipnja 2025.

Misa pro custodia creationis

U Rimskom misalu nalazimo gotovo 50 misa i molitava za različite potrebe i prigode. Sada se, među obrascima za potrebe društva, nalazi i „misa za očuvanje stvorenog svijeta“

Vittorio Francesco Viola

Piše:
Anđela Jeličić Krajcar

U Vatikanu je 3. srpnja predstavljen novi obrazac mise „pro custodia creationis“, za očuvanje stvorenog svijeta. U Rimskom misalu nalazimo gotovo 50 misa i molitava za različite potrebe i prigode: za Crkvu, potrebe društva i različite posebne okolnosti. Sada se, među obrascima za potrebe društva, nalazi i „misa za očuvanje stvorenog svijeta“ (pro custodia creationis).

Na predstavljanju ovog novog liturgijskog obrasca kardinal Michael Czerny, prefekt dikasterija za cjeloviti ljudski razvoj, istaknuo je da se radi o odgovoru na prijedloge pokreta *Laudato si'* iz cijelog svijeta. I u učitelstvu Crkve već desetljećima postoji kontinuitet po tom pitanju: papa Ivan Pavao II., za svjetski dan mira 1990. govorio je o „miru s Bogom Stvoriteljem i miru sa svim stvorenjem“, a prije 10 godina papa Franjo

je uveo svojevrsnu revoluciju enciklikom „*Laudato si'*“, o brizi za zajednički dom.

Smisao novog formulara mise je iznad svega u zahvaljivanju Bogu, našem Stvoritelju, istaknuo je Czerny, uz prošnju da se više i bolje naučimo skrbiti o neprocjenjivom daru stvorenog svijeta. Papa Lav XIV., koji prihvaća i nastavlja inicijativu pape Franje, i simbolički – prvi slavi misu po novom obrascu, 9. srpnja u Castel Gandolfo, u *Borgo Laudato si'*, svojevrsnom inkubatoru ekoloških inicijativa, koje je podržao papa Franjo.

Tema stvorenja i stvaranja nije novost u kršćanskoj, katoličkoj liturgiji: u slavlju euharistije cijeli svijet zahvaljuje Bogu - euharistija ujedinjuje nebo i zemlju, obuhvaća i prodire u sve stvorenje“ (*Laudato si'*, 236). Nadalje, srce svake svete mise je blagoslivljanje Boga zbog darova koje smo primili i prinosim: „plod zemlje... plod vinove loze... i ljudskog rada“. Misa *pro custodia creationis*

započinje ovim riječima: „Nebesa naviještaju slavu Božju, a nebeski svod navješćuje djelo ruku njegovih“ (Psalam 19,2). Evanđelje se kreće između dva ključna teksta: prvi govori o poljskim ljljanima i pticama nebeskim (Matej 6,24-34), a drugi donosi Isusa koji zapovijeda zakonima prirode, smirujući uzburkano more (Matej 8,23-27).

Kardinal Czerny je poručio da ovom misom Crkva, kao zajednica, nudi liturgijsku i duhovnu potporu za brigu o prirodi, na koju smo svi pozvani, jer to je naš zajednički dom.

Vittorio Francesco Viola, tajnik Dikasterija za Božanski kult i disciplinu sakramenata, pojasnio je samu strukturu mise i genezu molitvenih obrazaca, koji izviru iz Biblije, liturgije i tradicije Crkve.

Važno je napomenuti da ova misa, kao i sam odnos Crkve prema očuvanju okoliša - nikad nije iscrpljen samom „ekologijom“, koja bi se ograničila na prirodu i okoliš, već je u svom temeljnom stavu „čuti krik zemlje i krik siromaha“, usmjerena na okoliš kojeg je čovjek pozvan čuvati i njegovati, isto kao i svakog drugog čovjeka koji je u cjelokupnom stvorenju njegova - kruna, kao Božja slika.

Zahvalnost zbog stvorenog svijeta, predanost u njegovu očuvanju i prošnja da taj odnos prema okolišu bude doista dostojan Božjeg stvorenja: sada su dobili i svoj službeni, molitveni izričaj u kontekstu euharistije.

Zaključno, naglasio je mons. Viola: „Misa *pro custodia creationis*“ preuzima neka od glavnih stajališta sadržanih u enciklici pape Franje *Laudato si'*, te ih izriče u vidu molitve, unutar teološkog okvira same enciklike. Samim time tekstovi ove mise su doslovno „protuotrov“ svakom tumačenju enciklike *Laudato si'* koji svodi dubinu njegova sadržaja na „lažnu ili površnu ekologiju“ (LS 59), daleko od one „integralne ekologije“, koja se opisuje i promiče samom enciklikom.

Papa Lav XIV. na svetkovinu sv. Petra i Pavla

NAUČITI ŽIVJETI ZAJEDNIŠTVO KAO JEDINSTVO U RAZLIČITOSTI

Proslavljajući apostolske prvake Petra i Pavla u nedjelju 29. lipnja, papa Lav XIV. njihovim se primjerom poslužio kako bi odaslao snažnu poruku zajedništva unatoč razlikama. „Povijest te dvojice apostola snažno progovara i nama, zajednici Gospodinovih učenika koja putuje kroz ovo naše vrijeme. Na poseban način, gledajući njihovo svjedočanstvo, htio bih istaknuti dva vida: crkveno zajedništvo i životnost vjere“, rekao je papa Lav XIV.

„Povijest Petra i Pavla uči nas da zajedništvo na koje nas Gospodin poziva nije jednolikost nego sklad mnogih glasova i licâ gdje se ne poništava slobodu svakog pojedinog. Naši zaštitnici su išli različitim putovima, razilazili se u mišljenjima, ponekad je među njima bilo i trzavica i sukobljavanja su se međusobno evanđeoskom iskrenošću. Pa ipak, to ih nije spriječilo

naslijeđe prošlosti, kao što nas je papa Franjo mnogo puta opominjao, važno je izići iz rizika umorne i statične vjere, kako bismo se zapitali: tko je danas za nas Isus Krist? Koje mjesto zauzima u našem životu i u djelovanju Crkve? Kako možemo svjedočiti tu nadu u svakodnevnom životu i naviještati je onima koje susrećemo?“

lo da žive onaj concordia apostolorum, to jest živo zajedništvo u Duhu, plodnu usklađenost u različitosti.“

Sveti Petar i Pavao nas također pozivaju preispitati se u pogledu životnosti naše vjere, rekao je Papa te upozorio na opasnost da se zapadne u naviku, u ritualizam, u pastoralne obrasce koje se ponavljaju bez obnove i bez prepoznavanja izazova sadašnjosti. „Ako ne želimo da se naše kršćanstvo svede na

Ured za mlade Riječke nadbiskupije organizirao je Jubilejsko bdjenje uoči svetkovine sv. Vida u jubilarnoj 2025. godini.

Želeći dati svoj doprinos slavlju 100. obljetnice uspostave Riječke biskupije i zaštitnika „Grada Koji Teče“, mladi vjernici riječke Crkve pripremili su glazbeno-molitveno bdjenje pod motom „Uvedi nas u luku spasa“. Program je bio sastavljen od pet cjelina: molitva Duhu Svetom praćena glasom Ivana Pavla II. riječima „Budite narod nade“, zatim tri točke prošarane naizmjeničnim pjevanjem, meditacijama i litanjskim zazivima, te kao posljednje posveta Mariji, Majci Milosti, uz ophod oltara u trsatskoj bazilici.

Poseban dojam večeri ostavio je kvarnerski guc obitelji Mohović iz Mošćeničke Drage iz 1956. g. ojedren oglavnim jedrom i flokom, koji je za ovu prigodu predstavljao riječku Crkvu te admiralitetsko sidro kao simbol nade. Dok se spuštao mrak na trsatski perivoj, svjetla su sve jače ukazivala na lađu-Crkvu koja plovi nemirnim morem povijesti i sve vodi Kristu – luci spasenja. Istovremeno su pročitane meditacije podsjećale na tri motiva vjerskog identiteta Rijeke: vode stvaranja i vode otkupljenja (kiša, rijeka, more), luku kao prag zajedničkog doma (putnici, teret, dolasci i odlasci) te ispruženu ruku kao znak spasenja i pripadnosti (prihvat novih kultura i ideja, kao i migranata, siromašnih, socijalno zapuštenih ljudi).

Uz osvijetljeni guc i meditacije riječki vjernici različitih profila (djeca, studenti, mladi, kapetani, pomorci, lučki radnici, učitelji...) prinosili su simbole-darove kao znak pripadnosti Crkvi i svijesti da se do uskrsnog jutra dolazi samo preko križa. Postupno se u perivoju palilo i sto baklji, sve dok posljednju nije upalio riječki nadbiskup mons. Mate Uzinić te svoju baklju stavio u niz s ostalima. Tako su u jednom slavlju mladi vjernici podsjetili na prošlost, sadašnjost i budućnost riječke Crkve.

Cijelo bdjenje animirao je zbor Majke Milosti, brojni volonteri, učenici prvih razreda Katoličke osnovne škole „Josip Pavličić“ sa svojim učiteljima te Ekomuzej Mošćenička Draga – sastavnica Štorije od mora, Interpretacijski centar ribarske i pomorske baštine Kuća od mora i Katedra Čakavskog sabora općine Mošćenička Draga – sekcija za tradicijske barke Draške barki.

„Jubilejsko bdjenje uistinu je posebno zbog specifična konteksta i proslava u koje smo uronjeni. U tom smislu svima u organizaciji bilo nam je to jedno novo iskustvo. Radosni smo jer smo imali priliku na ovaj način uključiti se u slavlje blagdana sv. Vida i ove visoke obljetnice naše mjesne Crkve. Vjerujemo kako je Jubilejsko bdjenje početak jedne nove tradicije koja tek treba mnoga srca privući Gospodinu“, poručili su iz Ureda za mlade Riječke nadbiskupije.

Dok se spuštao mrak na trsatski perivoj, svjetla su sve jače ukazivala na lađu-Crkvu koja plovi nemirnim morem povijesti i sve vodi Kristu - luci spasenja.

Uvedi nas u luku spasa

Svaka luka, pa tako i riječka, može se činiti kao mjesto utovara i pretovara, ukrcaja i iskrcaja, dolazaka i odlazaka. No ona je puno više od toga. Luka je mjesto borbe za egzistenciju, točka susreta s novim i nepoznatim, riva na koju se najmiliji vraćaju kući. Omogućuje dodir s drugačijima, protok novih ideja, izazove koji nas čine boljima.

(iz 2. meditacije jubilejskog bdjenja)

SPORTSKE IGRE MLADIH SVETOG VIDA

Mladi Riječke nadbiskupije, njih preko dvije stotine sudionika ovih sportskih igara, vrijeme uoči proslave blagdana svetog Vida proveli su u radosti zajedništva koja se može naći i u životu i u sportu.

Mladi Riječke nadbiskupije, u dobi od 15 do 35 godina, okupili su se 7. lipnja u Sportskoj dvorani u Kostreni na sportskim igrama povodom obilježavanja nadolazećeg blagdana sv. Vida. Na ovom molitvenom i sportskom susretu sudjelovao je i riječki nadbiskup Mate Uzinić, a svoju podršku dali su i generalni vikar nadbiskupije Mario Tomljanović i načelnik Općine Kostrena Dražen Vranić.

Organizator ovih 2. Sportskih igara mladih svetog Vida bio je Odsjek za sport Riječke nadbiskupije na čelu s povjerenikom za sport, vjeroučiteljem Kristijanom Perkovićem te članovima odsjeka. svećenikom Josipom Pendeom, nekadašnjim nogometnim reprezentativcem Ivanom Močinićem i rukometašicom RK-a Zamet Anom Debelić Šestan.

Voditelj programa vjeroučitelj Dario Perković motivirao je prisutne na sudjelovanje u susretu kao i na priliku za svetu ispovijed prije i za vrijeme svete mise. Načelnik Općine Kostrena Dražen Vranić izrazio je dobrodošlicu sudionicima i spremnost da se i ubuduće nastavi ova suradnja.

Usljedilo je misno slavlje koje je predvodio nadbiskup Uzinić. Za glazbenu animaciju misnog slavlja pobrinuli su se članovi zbora „Nebeske iskrice“ iz Župe sv. Mateja, Viškovo, uz glazbenu pratnju Darija Perkovića.

Na početku misnog slavlja nadbiskup Mate Uzinić mladima je poručio koliko je važno imati krepost ljubavi. „Kako bismo dali najbolje od sebe, dali svoj život, potrebno je imati krepost ljubavi. Bez ljubavi nećemo se truditi ni oko čega. Ako se i trudimo, trudimo se na pogrešan način. Bez ljubavi nećemo primijetiti druge, nećemo im se na pravi način dati, niti s njima surađivati.“

U nadahnutoj je propovijedi nadbiskup Uzinić nastavio putem uvodnih misli o krepostima potrebnima za uspjeh u životu i sportu te o autentičnoj vjeri jer „sport nije samo sport već nešto više. On je prilika da nešto naučimo o životu. Sport nam može pomoći da se možemo pripremiti i nositi s onim što se događa u životu. Uči nas da se moramo truditi dati najbolje od sebe i upućuje na timski rad.“ Napomenuo je da je potrebno ostaviti svijet boljim mjestom negoli smo ga zatekli.

Sportske igre održavale su se u tri natjecateljske kategorije: mali nogomet i košarka za mladiće te odbojka za djevojke.

Rezultati sportskih igara jesu sljedeći: u malom nogometu prvo je mjesto osvojila ekipa HMNK-a „Drvored“, u košarci ekipa „Bad Boys“ sa Zameta, a u odbojci ekipa djevojaka iz Kostrene.

E. Marković

SVATKO IMA PRAVO NA KOMUNIKACIJU

Trsatsko svetište prva je crkva u Hrvatskoj ispred koje je postavljena komunikacijska ploča koja olakšava sudjelovanje u vjerskom životu osobama s teškoćama u komuniciranju. Svečanost otkrivanja ploče 24. lipnja organizirao je Centar za autizam Rijeka u suradnji s trsatskim franjevcima. Ploča sa slikovnim simbolima pomoću kojih se može komunicirati realizirana je u suradnji s Osnovnom školom Kostrena.

„Riječ je o trajnom znaku otvorenosti prihvaćanja i zajedništva jer Crkva može i mora biti otvorena svakom čovjeku bez obzira na njegov način komunikacije“, rekla je Tanja Horvat, djelatnica Centra i voditeljica skromne, ali vesele svečanosti u trsatskoj crkvi Majke Božje. Na svečanosti su se okupili korisnici i djelatnici Centra na čelu s ravnateljicom Sandrom Čavrak te učenici i djelatnici škole Kostrena s ravnateljicom Adrianom Glavan i vjeroučiteljicom Olgom Šeparović Kadijević.

Tanja Horvat u uvodnim je riječima istaknula intenzivnu suradnju Centra s Riječkom nadbiskupijom i nadbiskupom Matom Uzinićem koji, kako je rekla, daje važno mjesto pastoralu osoba s invaliditetom, a pomogao je i ustupanjem na korištenje Centru nekih prostora Nadbiskupije.

To je potvrdio i vikar za pastoral Riječke nadbiskupije Mario Gerić objasnivši da postoji nadbiskupijski Odsjek za pastoral osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju čiji članovi nastoje olakšati tim osobama i njihovim obiteljima

sudjelovanje u vjerskom životu Crkve. Podsjetio je da se posljednje tri godine i na nacionalnoj razini čini mnogo po tom pitanju. „I ovaj je projekt jedan od primjera kako otvarati putove inkluzije osoba s teškoćama u život vjere. Želimo ostvariti uvjete da te osobe mogu ne samo sudjelovati nego i postati subjekti, aktivni dionici poslanja Crkve. Crkva želi biti dom svima. Crkva je naš dom.“

Logopedinja Martina Gregorina Tomac pobliže je predstavila sadržaj komunikacijske ploče te kako je koristiti. Kombinacijom slikovnih simbola moguće je izraziti čitave rečenice, a takvim se simbolima već služe osobe s teškoćama u komunikaciji i njihove obitelji, skrbnici i prijatelji. „Prisutnost ove ploče šalje jasnu poruku: svatko ima pravo na komunikaciju“, zaključila je M. Gregorina Tomac.

Na susretu je sudjelovao ravnatelj županijskog Zavoda za javno zdravstvo Željko Linšak, predstavnica Udruge za skrb autističnih osoba Nevja Krupljanin, a komunikacijsku ploču ispred trsatskog svetišta blagoslovio je fra Petar Cvekan. Glazbom su susret obogatili učiteljica kostrenske škole i glazbene škole Yamaha Nataša Tonković s gošćama Marinom Mrazovac i Helenom Brajković. Pjevali su i svirali i učenici Centra uz muzikoterapeutkinju Petru Brusić. Učenica škole Kostrena Agata Baljak pročitala je molitvu pokojnog pape Franje. Izradu ploče donacijom su pomogli Udruga za skrb autističnih osoba i Mari-na Punat Grupa.

D.D.

Odavno je poznato da je more „lijeak za dušu i tijelo“, a da je sunce „lijeak za sve tegobe“. I stvarno, more i sunce zaista jesu lijeak za tijelo i dušu, ali samo ako im pristupimo sa znanjem i poštovanjem.

More i sunce – prijatelji zdravlja

Uživajte na moru i suncu – oprezno

Na suncu tijelo pojačano gubi tekućinu – najprije znojenjem. Ako se ne unosi dovoljno vode, dolazi do dehidracije – osjećaja vrtoglavice, glavobolje, umora.

Sunčanica nastaje kada se tijelo ne može dovoljno ohladiti, što može biti vrlo opasno, posebno za starije osobe. Ako ne morate, ne možete se izlagati suncu od 10 do 17 sati. Tada je ultraljubičasto zračenje najveće i najbrže se oštećuje koža.

Nosite zaštitnu odjeću – najbolja je lagana pamučna odjeća svijetlih boja. Glavu pokrijte kapom ili šeširom i koristite sunčane naočale.

Koristite kreme za sunčanje s visokim zaštitnim faktorom (30 – 50). Nanosite ih 20 minuta prije izravna izlaganja suncu i obnavljajte ih svaka dva sata ili nakon plivanja.

Pijte redovito vodu – ljeti barem 2 – 3 litre na dan, a ako ste fizički aktivni, i puno više.

Priredio: Ivan Host

Siglo je ljeto, a time i vrijeme godišnjih odmora. Ljetni godišnji odmor obično znači boravak na plaži – na moru i na suncu. Upravo je ova kombinacija za većinu sinonim za opuštanje, ljepotu i zdravlje.

Ljekovitost morske vode

Morska voda sadrži niz korisnih mineralnih tvari, poput natrija, kalija, magnezija, joda i cinka. Prilikom boravka na plaži ove mineralne tvari dopijevaju u organizam i pomažu jačanju i obnavljanju kože i cijeljenju rana. Doprinosu smanjenju upalnih procesa i ublažavanju simptoma artritisa i reume. Plivanje u moru pomaže krvotoku, jača srce i pluća. Blagi morski valovi na plaži pružaju laganu masažu koja opušta mišiće i smanjuje stres.

Zrak uz morsku obalu bogat je morskom soli i negativnim ionima. Udisanjem tog zraka dolazi do „prirodne ljekovite inhalacije“, što olakšava disanje osobama koje boluju od plućnih bolesti, posebno onima koje boluju od astme ili bronhitisa. Također pomaže osobama koje pate od alergija. Morski zrak pomaže pri izbacivanju sluzi iz dišnih puteva, poboljšava funkciju pluća i jača otpornost na infekcije dišnog sustava. Zato se osobama koje imaju česte infekcije dišnih puteva, kao i onima koje pate od alergija preporuča boravak na moru.

Bez sunca nema vitamina D

Sunce je pak osnovni prirodni izvor vitamina D. Ovaj se vitamin u organizmu stvara pod utjecajem ultraljubičastog zračenja. Vitamin D važan je za zdravlje kostiju, zuba, mišića i imunološkog sustava. Nedostatak ovog vitamina vodi do zdravstvenih problema kao što su osteoporoza, slab imunitet, umor i loše raspoloženje. Sunčeva svjetlost najbolje se iskorištava kada se lice, ruke i noge izlože suncu 10 – 15 minuta na dan (ne više), i to isključivo prije deset sati ujutro ili poslije pet sati popodne (17 sati), kada je ultraljubičasto zračenje slabije. Duže izlaganje bez pravilne zaštite nije preporučljivo, a može biti i štetno.

Boravak pored mora povoljno utječe na sve osjete, smanjuje stres, poboljšava san, tjera

depresivno raspoloženje. To se može objasniti povećanim lučenjem serotonina i endorfina („hormona sreće“) pod utjecajem svjetla, te pojačanom fizičkom aktivnošću i već samim boravkom u prirodi. Zvuk valova, pogled na horizont, hodanje na plaži – sve to stimulira živčani sustav i relaksira organizam.

Povjetarac može zavarati

No usprkos nedvojbenom povoljnom djelovanju mora i sunca na ljudski organizam, moramo znati da pretjerano ili nepravilno izlaganje moru i suncu može imati i neželjene posljedice po zdravlje. Ultraljubičasto zračenje sunca (UVA i UVB) može kod preduga izlaganja oštetiti stanice kože. Tako predugo izlaganje suncu bez pravilne zaštite može dovesti do crvenila kože pa čak i do opekline. A ako se na duži vremenski period stalno nepravilno i predugo izlažemo suncu, to će dovesti do bržeg starenja kože, do gubitka njezine elastičnosti i do stvaranja bora. Pojačano izlaganje suncu povećava i rizik od nastanka keratoza i drugih puno težih i opasnijih bolesti kože.

Kod boravka na moru moramo znati da se ultraljubičaste zrake reflektiraju od površine mora, pa je izlaganje suncu na plaži ili u moru više od 25 % veće nego na kopnu. Zato je pravilna zaštita posebno važna kod boravka na moru ili uz more. Boravak u vodi i blagi povjetarac koji obično puše uz more mogu zavarati. Zbog svježine vode i povjetarca ljudi često ne osjete koliko su „izgorili“. Opeklina se mogu javiti već nakon 20 minuta nepažnje.

Ultraljubičaste zrake prolaze i kroz oblake pa oblačno nebo ne znači sigurnost. Treba napomenuti da zbog reflektiranja ultraljubičastih zraka od površine mora boravak u hladu na plaži nije dovoljna zaštita, jer nas i u hladu dohvaćaju od površine mora reflektirane ultraljubičaste zrake.

Posebno paziti trebaju djeca i starije osobe jer imaju puno osjetljiviju kožu.

Umjesto da izbjegavamo sunce – naučimo ga koristiti pametno. Umjesto da se satima neoprezno izlažemo – poštujemo granice svoga tijela. Uz pravilne navike boravak na moru i suncu može zaista biti vrijeme oporavka, detoksikacije i obnavljanja tijela u cjelini.

CRTICA O KRAVI

Jedno je američko gradsko dijete, opisujući kravu, u zadaći napisalo kako je to "velika životinja koja ima četiri noge na uglovima"...

Piše: Karmen Delač-Petković

Goranska su djeca donedavna dobro znala kako izgledaju krave jer su s njima imala svakodnevne kontakte. U Gornjim je Kutima svaka kuća imala najmanje dvije krave jer je toliko trebalo "za jaram", odnosno za vuču zaprežnih kola. Slobodno možemo reći da je u selu bio podjednak broj ljudi i krava. Volovi su bili znatno rjeđi, dok je bika držao samo jedan susjed. Bila je doista ogromna životinja pa je korištena za teške fizičke poslove u šumi.

A sad malo terminologije. Odrasla ženka goveda zove se krava, mužjak se zove bik, a kastrirani mužjak je vol. Mladunče goveda zove se tele, a jednogodišnje tele, koje je već blizu odrastanja, zove se junac odnosno junica. Pripitomljavanje divljeg goveda počelo je u 9. tisućljeću pr. Kr. u Anatoliji i na Bliskom istoku, a danas je poznato više od tisuću pasmina domaćeg goveda.

UGorskom kotaru izdvajale su se smeđa mliječna odnosno

muzna krava i mala, ali vrlo otporna buša, izvorna hrvatska pasmina. Buša je toliko prilagođena skromnim planinskim staništima da u oskudici brsti lišće i kopa korijenje, a vrlo je otporna na bolesti pa zahtijeva minimalnu skrb pastira.

Goveda ubrajamo u papkare, odnosno preživače, a to su životinje koje imaju želudac podijeljen u četiri odjeljka, što im omogućuje da brzo popasu odnosno "uskладиšte" velike količine trave, a potom se ta hrana pomalo vraća u usta i govedo je sada temeljito sažvače i proguta. Ovaj put trava ide u pravi želudac na probavu. Zato krave poslije ispaše dugo žvaču, odnosno preživaju. Goveda su velika i trebaju puno hrane, a znamo da je trava, kao i sva biljna hrana, niskokalorična, znači da je moraju zaista puno pojesti. Ovakav sustav probave je genijalno evolucijsko postignuće jer govedima znatno olakšava opstanak.

Još pred tridesetak godina goveda su rabljena ponajprije za dobivanje mlijeka i mesa, a zatim i za vuču te rad na poljodjelskim poslovima. Ali vremena su se promijenila i nedavno sam, prolazeći dvorištem jednog riječkog dječjeg vrtića, čula kako se dječica časte uvredama od kojih je, očigledno, najveću težinu imala

Danas goranske škole vode svoju (seosku) djecu na izlete u Istru kako bi tamo mogla uživo vidjeti - kravu.

ona: "Kravo glupa!" To me dvostruko razužilo, prvo što djeca predškolske dobi imaju potrebu međusobno se grubo vrijeđati, a drugo što ta djeca nemaju pojma o kravama. Jer da imaju, znala bi da su krave vrlo pametne životinje.

Naše su krave znale gdje stanuju, gdje su obiteljske njive, kakvi su običaji domaćice i domaćina, a prepoznavale su članove obitelji po glasu i zvuku koraka i bile su nam svima odane. Odazivale su se na svoje ime (ono se obično davalo po boji dlake: Srna, Siva, Košuta, Zeka, Črna...), slušale su izgovorene naredbe, znale su mukanjem javiti kad nešto nije bilo u redu. Imale su odličan njuh i nisu htjele pasti otrovne biljke ili jesti pljesnivo sijeno, a voljele su kuhano povrće i sol, koja im je bila prava poslastica.

Bile su strpljive i tolerantne pa su dopuštale kućnim mačkama da zimi spavaju među njima. Voljele su se maziti pa

bi ih moja baka svako jutro prije mužnje najprije dobro izmazila. Voljele su čistoću i naše su krave uvijek bile lijepo "očesljane" a, staja je uvijek bila čista. Zato su i krave lijepo mirisale...

Kad je sedamdesetih god. 20. st. u Delnicama organizirano takmičenje za izbor najljepše krave moj je djed samo poveo našu junicu, takvu kakva je bila toga jutra, i osvojio prvu nagradu. To je prilično ozlojedilo naše susjede koji su svoju junicu pomno dotjerali za izložbu, ošišali joj grivu i namazali papke laštilom za cipele.

Rastanak s kravom redovno je bio vrlo težak, bilo da se prodala mještanima, bilo mesaru. Jedna od mojih prvih tuga bila je rastanak sa Šarom. Sjećam se kako sam, kao šestogodišnjakinja, iza zavjese u kamari kroz suze gledala baku kako kravu odvodi mesaru. Pitala sam se kako može. Kako to može napraviti Šari, svojoj Šari koja je

toliko voli, kako može??? Nisam joj to mogla oprostiti. Morala su proći desetljeća da bih shvatila kako je baki toga dana bilo teže nego svima nama drugima...

No da se vratimo u dječji vrtić. Upitala sam toga dječčacića zašto svoju prijateljicu naziva kravom i dobila još gori odgovor: "Jer je ružna!!!" On, znači, krave smatra i ružnima. Ali krave nisu ružne, one su ne samo funkcionalne, nego i vrlo lijepe životinje. A najljepše na njima su velike oči s dugim trepavicama. To su znali još stari Grci pa Homer u "Ilijadi" božicu Heru naziva volookom

gospodom. Isti su epitet Rimljani davali božici Junoni. A i mnoge animalističke religije imale su kravlje božice, sjetimo se samo egipatskih božica Bat i Hathor. Izida i Nut također su prikazivane s kravljim atributima. Krava se u mnogim religijama smatrala majkom ljudi i praiskonskom životinjom koja je pripomogla stvaranju svijeta. U nordijskoj mitologiji primordijalna krava zvala se Audumbla, u hinduizmu se zvala Surabi. Indijski hindusi i danas smatraju kravu svetom životinjom koja toliko pomaže čovjeku da ju je grijeh ubiti pa je i zakon štiti. Zoroastrizam spominje vola koji je stvoren zajedno s prvim čovjekom...

Krava je bila i višestoljetno središte hrvatskog seoskog života. Bez nje se nije moglo opstati jer bila je hraniteljica obitelji. Unatoč tome, nismo bili svjesni da nestanak krava označava i kraj seoskog života.

O moru i onima koji morem plove

Piše: Bruna Velčić

Koji plove po moru na korabljima, i rade na velikim vodama,

Oni su vidjeli djela Gospodnja, i čudesa njegova u dubini.

Kaže, i diže se silan vjetar, i ustaju vali na njemu, Dižu se do nebesa i spuštaju do bezdana: duša se njihova u nevolji razliva;

Posrću i ljuljaju se kao pijani; sve mudrosti njihove nestaje.

Ali zavikaše ka Gospodu u tuzi svojoj, i izvede ih iz nevolje njihove.

On obraća vjetar u tišinu, i vali njihovi umuknu.

Vesele se kad se stišaju, i vodi ih u pristanište koje žele.

Ps 107,23-30

U Kapeli zavjetnih darova Svetišta Majke Božje na Trsatu mnogo je darova pomoraca koji su na dalekim morima u životnim opasnostima zazivali Boga i tražili zagovor Gospe Trsatske, „Zvijezde Mora”. Jedan tekst iz arhive *torpedo.media* spominje kako na Trsatu nalazimo sliku koju je Gospi poklonio mornar Josip Cer, jedan od preživjelih s broda Titanic, a „među zavjetnim slikama s prikazom morskih oluja i čudesnih izbjavljenja po zagovoru Majke Trsatske ističe se slika broda ‘Ban Mažuranić’, s povrh priloženim kamenom. Podno slike stoji zapis u kojemu ‘barba’ broda Baretini svjedoči o čudu Trsatske Gospe.

Bilo je to na putu iz brazilskog Santosu za Savanu u američkoj državi Georgia, kad se podigla strašna oluja, pravi fortunal. U brod je navrla voda, smjesta je dana uzbuna, ali nadiruću vodu posada nije mogla zaustaviti ručnim crpkama. Pumpalo se ipak tri dana i tri noći, a momčad je na kraju izdala snaga. Kad je bilo jasno da spasa nema, ‘barba’ broda pozvao je svu posadu: ‘Kleknimo, okrenimo se prema Trsatu i pomolimo se!’ Pomorci, pričao je kasnije jedan svjedok, nikada nisu tako zdušno molili kao tada. I doista, voda se pomalo zaustavila, a kad je fortunal prestao, na svoje čudo ugledali su kako je kamen začepio rupu i zaustavio vodu. Tako piše i u zapisu podno slike: ‘Samo je čudo što se kamen nije pomaknuo za cijelo vrijeme teških fortunala od Santosa do Savane.’”

A što nam Biblija kaže o moru i moreplovcima? Kaže da je kralj Salomon na jugu, u Akapskom zaljevu, uz pomoć feničkih stručnjaka organizirao mornaricu (1 Kr 9). Ali izabrani narod nije bio poznat kao narod moreplovaca. Iskustvo mora o kojem u Bibliji čitamo uglavnom je nalik ranije spomenutim događajima: često je to iskustvo brodoloma, tjeskobe i straha pred nepokornim, olujnim i dubokim morem. To je iskustvo proroka Jone u

Starom zavjetu, kao i apostola Pavla u Novom. U više navrata psalmisti opisuju smrtnu pogibelj posežući upravo za slikama utapanja.

Biblijska pripovijest o stvaranju u Postanku 1 započinje govorom o „vodama” koje Bog dijeli na vode pod svodom i vode nad svodom. Vode pod svodom skuplja na jedno mjesto kako bi se pokazalo kopno. Kopno proziva zemljom, a skupljene vode morem. Uređeni svijet počiva na odijeljenosti „gornjih” i „donjih” voda te kopna i mora. Tom granicom gospodari Bog. On je „stavio pijesak moru za granicu”, „da mu se vode ne preliju preko obala”, „zastvorio more vratnicama... ‘Dotle, ne dalje – rekao mu – tu nek se lomi ponos tvog valovlja!’” (Jr 5,22; Izr 8,29; Job 38,8.11).

No Bog koji vode ograničava, ima moć vode i pustiti da provali s nebesa i natope zemlju, kako čitamo da se dogodilo tijekom velikog potopa: „U dan onaj... navale svi izvori bezdana, rastvore se ustave nebeske” (Post 7,11). Vode su ondje sredstvo Božjega suda na zemljom koja se ispunila nasiljem kao i kasnije sredstvo kazne nad Egipćanima prilikom izlaska izabranog naroda iz ropstva u slobodu. U Izlasku 14 čitamo kako Bog gospodari morem koje se nadvija i strovaljuje nad Egipćane, dok Izraelci prolaze posred mora po suhu. More tako za Izraelce postaje mjestom očitovanja Božje spasenjske moći i ljubavi te povlaštenim mjestom rađanja vjere (14,31).

Slično se događa učenicima koji svjedoče Isusovu smirivanju oluje na Galilejskom moru kao i njegovu hod po vodi (Mk 4,37-41; 6,47-52 itd.). U tim se događajima Isus objavljuje, a oni postupno otkrivaju njegovu moć i božanski identitet. Kao što Bog Izraelov u Starom zavjetu gospodari morem, tako se i Isusu vjetar i more pokoravaju. Učenike to

iznenađuje, prestrašeni su. Potrebno je vrijeme da prevladaju strah i povjeruju u Krista. Plovidbe lađom s jednog kraja Galilejskog mora na drugi simbolički označavaju put koji vodi od nevjere do vjere. Isus učenike vodi s jedne obale na drugu – kao što Bog Izraelov vodi Izraelce iz Egipta prema Obećanoj zemlji – i tako ih uči vjerovati.

More je u Bibliji često simbol tjeskobe i smrtnih opasnosti i kao takvo mjesto koje poziva na iskorak vjere. Ono, međutim, potiče i na promišljanje o svim putnicima koji su ne-

More je u Bibliji često simbol tjeskobe i smrtnih opasnosti i kao takvo mjesto koje poziva na iskorak vjere.

Plovidbe lađom s jednog kraja Galilejskog mora na drugi simbolički označavaju put koji vodi od nevjere do vjere. Isus učenike vodi s jedne obale na drugu — kao što Bog Izraelov vodi Izraelce iz Egipta prema Obećanoj zemlji — i tako ih uči vjerovati.

kad i danas izloženi opasnosti da more, umjesto puta u novi život, postane njihovim grobom. Među njima su drevni Izraelci koji su pobjegli iz ropstva, naši rođaci i poznanici koji su morskim putem otišli u daleke zemlje, kao i mnogi drugi koji danas, u nesigurnim uvjetima, kreću na puteve nade u potrazi za dostojanstvenim životom. Sjetimo ih se svih u molitvi kad se idući put budemo uspinjali na Trsat i kad stanemo pred lik naše Gospe. Neka im svijetli „Zvijezda Mora” i neka ih njezin zagovor prati i čuva na njihovim stazama, kako bi sretno dospjeli u sigurnu luku.

GLAZBENO OBLIKOVANJE SAKRAMENATA: ULOGA I SMJERNICE

Sakramenti su obredni i simbolični čini koji vjernike uključuju u novi život u Kristu, a njihovo svečano slavljenje od prvih stoljeća obogaćeno je molitvama i himnima visoke duhovne i umjetničke kvalitete.

Piše: Andrejka
Srdoč Geraci

Glazba je univerzalni ljudski simbol slavlja, zajedništva i duhovnosti. Zauzima posebno mjesto u komunikaciji čovjeka s Bogom. Kao sastavni dio kršćanske liturgije i života crkvena glazba u bogoslužju ima uzvišenu ulogu. Sakramenti su obredni i simbolični čini koji vjernike uključuju u novi život u Kristu, a njihovo svečano slavljenje od prvih stoljeća obogaćeno je molitvama i himnima visoke duhovne i umjetničke kvalitete. Sakramenti posvećuju ljude, izgrađuju Kristovo Tijelo i iskazuju štovanje Bogu, te je ključno da vjernici lako razumiju sakramentalne znakove i plodonosno primaju milost.

1. SAKRAMENT KRŠTENJA

Krštenje je slavlje ulaska novog člana u kršćansku zajednicu u kojoj vjernici mogu aktivno sudjelovati.

Uvodni obred: procesija se može pratiti instrumentalno ili pjesmom radosti o Crkvi ili okupljanju (npr. „Od sva se četiri vjetra“, „Oče naš dobri“ ili dr.).

„Amen“ je nezaobilazan nakon ispovijesti vjere, a ako ima više krštenja. Nakon polijevanja vodom obrednik predviđa usklik „Aleluja!“

2. SAKRAMENT POTVRDE

Tijekom pripreme krizmanika važno je odrediti program pjesama kako bismo ih naučili pjevati i aktivno sudjelovati. Zbor treba biti potpora puku, a ne pjevati samostalno.

Ulazna pjesma može biti „Ljubav je Božja razlivena“ ili „Ti dao si nam čvrstu Riječ“

Pripjevni psalam: „Pošalji Duha svojega, Gospodine“

Tijekom potvrđivanja može se pjevati pjesma ili himan Duhu Svetom, ili se može pratiti u šutnji i molitvi.

Himni Duhu Svetom: „Dođi, Stvorče, Duše Svet“, „Dođi, Duše Presveti“

Ako pjevanje animira zbor mladih, može se pjevati i neke druge pjesme Duhu Svetom.

3. PRVA PRIČEST

Slavlje prve pričesti zahtijeva veliku energiju u katehezi i liturgijskoj animaciji. Program pjesama jednak je kao za „svečano“ nedjeljno slavlje, s pjesmama prilagođenima djeci. Djeca trebaju otpjevati barem jednu pjesmu (npr. zahvalnicu nakon pričesti), a puk sudjelovati u obrednim pjesmama. Treba izbjegavati prekomplikirane pjesme i bilo bi dobro

Cilj glazbenog oblikovanja sakramenata jest promicanje aktivna sudjelovanja vjernika, dostojanstvenosti slavlja i izražavanja vjere prikladnom liturgijskom glazbom. Pažljivim odabirom i izvedbom glazbe vjernici su bolje raspoloženi za primanje milosti, pravilno štovanje Boga i djelovanje prema ljubavi.

- Izbor pjesama uvijek ovisi o konkretnom liturgijskom vremenu, što utječe na ton i poruku pjesama.
- Često se uključuju i pjesme koje su posebno značajne ili tradicionalne u određenoj biskupiji ili župi.
- Konačan izbor pjesama orguljaš odnosno voditelj zbora uvijek dogovara sa svećenikom koji predsjedava slavlju.

prepustiti vođenje pjevanja mlađim animatorima. Važno je da pjesme budu euharistijske i štuju Tijelo i Krv Kristovu.

4. SAKRAMENT POMIRENJA

Novi obrednik pokore naglašava eklezijalnu dimenziju grijeha.

Pjesme za početak u korizmu mogu biti o Crkvi („Ti, Gospodine, ljubiš sva bića“) ili pokori („Ja se kajem“, „Prosti, moj Bože“).

Pripjevni psalam može biti meditativna i pokornička karaktera (npr. Psalam 51 „Smiluj mi se, Bože“). Tijekom osobne ispovijedi može se pjevati pučke pripjevke, čitati Biblija ili može biti tišina.

Prijedlozi pjesama u došašću: „Padaj s neba“ ili druge adventske pjesme

5. SAKRAMENT ŽENIDBE

Sakrament ženidbe, iako čin radosti, nije privatan čin. Glazba mora biti u službi liturgije i imati jasan teološki sadržaj, te izbjegavati profano.

Izbor tekstova: moraju imati jasan teološki sadržaj i biti prigodni za obred. Treba strogo izbjegavati svjetovne pjesme s festivala ili filmova.

Instrumentalne skladbe: orguljaš bira skladbe povezane s obredom; svjetovne skladbe nisu prikladne.

Duhovne skladbe (neliturgijske), poput „Ave Maria“, trebaju biti izvan liturgijskog slavlja (npr. za vrijeme potpisivanja dokumenata).

Uključenje puka: prioritet se treba dati pjevanju puka jer vjenčanje nije mjesto za glazbenu egzibiciju. Preporučuje se da animaciju vode orguljaši i glazbenici iz vlastite crkve.

6. SAKRAMENT SVETOGRADA REDA

Tijekom misnog slavlja ređenja svećenika odabir pjesama ima duboko liturgijsko i simboličko značenje. Cilj je da pjesme prate i naglašavaju posebnost i svetost ovog sakramenta.

Ulazna pjesma treba biti svečana i prikladna za otvaranje velikog slavlja. Na primjer može biti pjesma koja ističe poziv i odaziv.

Pripjevni psalam uvijek je usko vezan uz čitanja dana i treba odražavati njihovu poruku. Na ređenju čitanja su usmjereni na svećeništvo, Božji poziv i poslušnost, npr. „Gospodin je pastir moj“ (Ps 23) ili „Dovijeka ti si svećenik“ (Ps 110).

Litanije Svih svetih obično se pjevaju u gregorijanskom napjevu. Nakon toga slijedi polaganje ruku koje može biti u tišini. Prije polaganja ruku može se pjevati *Veni Creator Spiritus*.

Pjesma nakon pričesti – zahvalnica: može se pjevati „Tebe, Boga, hvalimo“ (*Te Deum*)

Riječki nadbiskup Mate Uzinić na Tijelovo

” Nismo pozvani samo mijenjati strukture grešna društva i izgrađivati civilizaciju ljubavi nego smo poslani u taj svijet unijeti Isusa Krista, njega naviještati. To je poslanje shvaćeno u perspektivi širenja ljubavi srca Kristova koje zahtijeva strastvene misionare koji nastavljaju dopuštati da ih Krist očara i koji, jer su Kristom očarani, ne mogu ne prenositi ljubav koja je promijenila njihov život. Tu nema mjesta za prozelitizam. Jer riječi zaljubljenih osobe — a mi bismo trebali biti zaljubljeni u Isusa — ne smetaju, ne nameću, ne prisiljavaju, nego jednostavno navode druge da se zapitaju: „Kako je takva ljubav moguća?“

Isus nam govori: dajte im vi jesti

U najstarijoj riječkoj župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije, 19. lipnja, svečanim euharistijskim slavljem i Tijelovskom procesijom ulicama grada proslavljena je svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Kristove. Misu i procesiju s Presvetim Oltarskim Sakramentom predvodio je riječki nadbiskup Mate Uzinić.

Nadbiskup je istaknuo kako je važno da vjerujemo da se dogodilo čudo u kojem nam se Isus daruje u svakoj misi, i da smo mi oni koji idu na taj izvor i piju iz tog izvora u svakoj pričesti. Nastavljajući ovu poruku, osvrnuo se na pročitani evanđeoski ulomak i mnoštvo o kojemu govori. To je društvo u kojemu živimo, svijet u kojega će vjernici nakon mise izaći, grad u kojemu živimo. „Veliko je mnoštvo, nemaju što jesti i onda se razvija razgovor između Isusa i učenika tijekom kojega im Isus poručuje da mnoštvu daju jesti. Njihov je odgovor da se nešto kupi, a Isusov je odgovor da se dijeli. Ovo me potaknulo na to da pokušam ove poruke razumjeti u kontekstu posljednjeg dokumenta blagopokojnog pape Franje, njegove enciklike o ljudskoj i božanskoj ljubavi Srca Isusova „Dilexit nos“, koji se nastavlja na poruke koje je dao u dvjema socijalnim enciklikama: „Laudato si“ i „Fratelli tutti“. U toj enciklici – osvrćući se na odgovor učenika da se nešto kupi – papa Franjo kaže da se danas sve kupuje i plaća i to nas tjera da zgrčemo za potrošnju i rastresenost zarobljeni ponižavajućim sustavom koji nam

ne da vidjeti dalje od svojih trenutačnih sitnih potreba. To je dijagnoza, a koje je rješenje?“, upitao je nadbiskup. „Upravo ovo koje Isus kaže učenicima: ‘Dajte im vi jesti.’ Kaže papa Franjo: ‘Kristova je ljubav onkraj zupčanika ovog opasnog mehanizma i jedino nas on može osloboditi te groznice u kojoj više nema mjesta za nesebičnu ljubav. On može ovoj zemlji dati srce i oživjeti ljubav tamo gdje mi mislimo da je sposobnost ljubavi zauvijek umrla.’“

Kako bi pojasnio kako činiti navedeno, Uzinić se iznova oslonio na „Dilexit nos“, gdje se papa Franjo poziva na govor sv. Ivana Pavla II. o zadovoljštini koju trebamo dati Srcu Isusovu i kaže: „Pozvani smo zajedno s Kristom graditi novu civilizaciju ljubavi na ruševinama koje svojim grijehom ostavljamo ovom svijetu.“ „Dakle, zadovoljština“, rekao je nadbiskup, „nije patnja, nije trapiti se. Zadovoljština je graditi novu civilizaciju ljubavi na ruševinama naših grijeha. Svaki je grijeh štetan za Crkvu, svijet i društvo, ali ima i onih grijeha koji su samim svojim činom izravan napad na bližnjega. To su društveni grijesi – strukture grijeha za koje kažu da utječu na razvoj naroda, a ja bih rekao na razvoj našeg svijeta, grada i domovine. To je često dominantan način razmišljanja koji normalnim ili racionalnim smatra ono što je zapravo samo sebičnost i ravnodušnost“, rekao je Uzinić.

„U kontekstu vremena u kojem živimo to je način razmišljanja prema kojem

je rat rješenje pitanja moje sigurnosti i trka za naoružanjem način da mi sebe obranimo. To je svijet u kojemu – u kontekstu Svjetskog dana migranata, koji se obilježava sutra – mi razmišljamo da možemo spasiti sebe stavljajući žice i učvršćujući svoje granice kako drugi ne bi ušli, a ne mislimo da bismo trebali promijeniti situaciju koja izaziva migracije i zbog koje se u našem svijetu događa ovo sto se događa. Papa Franjo, oslanjajući se na sv. Ivana Pavla II., kaže da je riječ o društvenom otuđenju. „Za nas kršćane, koji smo pozvani izaći i nahraniti druge, nije samo moralna norma razotkriti strukture društvenog otuđenja i oprijeti im se, već je to i samo unutarnje obraćanje koje nameće obvezu poboljšati te strukture. To je naš odgovor Srcu Isusovu punom ljubavi, koje nas uči ljubiti: razarati te strukture zla i izgrađivati civilizaciju ljubavi“, kazao je Uzinić.

Krist od nas traži da se ne stidimo priznati da smo njegovi prijatelji, istaknuo je propovjednik. „Traži od nas da imamo hrabrost reći drugima kako je nas same promijenio susret s njim. To se poslanje živi u zajedništvu s vlastitom zajednicom i Crkvom. Ako ne marimo za zajednicu, i naše će se prijateljstvo s Isusom ohladiti. Ljubav je služenje zajednici. Zato smo svi u zajednici u kojoj pripadamo pozvani biti svjedoci te ljubavi za braću i sestre, biti za naš grad, našu domovinu, naš svijet, ono što je Isus u euharistiji za Crkvu“, zaključio je Uzinić.

NAJAVA SV. VIDA UZ ČESTITKE ZA DAN SREDSTAVA DRUŠTVENIH KOMUNIKACIJA

Bogat program proslave zaštitnika Riječke nadbiskupije i Dana grada Rijeke predstavljen je na konferenciji za novinare 4. lipnja u Nadbiskupskom domu. Na konferenciji su, tradicionalno, zajedno sudjelovali predstavnici gradske uprave i mjesne Crkve na čelu s nadbiskupom Matom Uzinićem.

Nadbiskup je na konferenciji pozvao sve vjernike i građane da sudjeluju u svečanoj proslavi velikog jubileja. Nakon najave novinarima se obratio i porukom pape Franje za Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija koji je proslavljen nekoliko dana ranije, 7. vazmene nedjelje, 1. lipnja. Poruka naslovljena „Podijelite s blagošću nadu koja je u vašim srcima“ namijenjena je prvenstveno novinarima i urednicima te ih potiče na komunikaciju koja budi nadu i govori iz srca. „Pričajte priče prožete nadom, imajući na srcu našu zajedničku sudbinu i pišući zajedno priču naše zajedničke budućnosti“, jedan je od poticaja koje je uputio papa Franjo. Papine riječi, koje je

prenio nadbiskup Uzinić, naišle su na odobravanje okupljenih novinara u Velikoj dvorani riječkog ordinarijata.

Prije nadbiskupa program u riječkoj katedrali u danima uoči sv. Vida predstavio je rektor katedrale Ivan Stošić, a Damir Tulić, profesor na Filozofskom fakultetu, novinarima je u kratkim crtama predstavio umjetnički i kulturološki značaj isusovačke crkve sv. Vida, koja je prije 100 godina postala katedrala.

Verena Lelas Turak, pročelnica Upravnog odjela za poslove Gradonačelnika, Gradskog vijeća i mjesnu samoupravu, istaknula je najvažnije točke programa u organizaciji gradske uprave, koji nudi kulturna, glazbena i sportska događanja, radionice i edukacije. Novost ovogodišnjeg programa je prvi Obrtnički sajam u Rijeci, o čemu je govorio predsjednik Udruženja obrtnika Rijeka Ivica Zbašnjik. Novost su i programi za djecu u ponudi Dječje kuće koje je predstavila Iva Marčelja.

„AJA SOFIJA – SVJETLOST TIŠINE“: NA RAZMEĐU SVJETOVA, ALI U SREDIŠTU ZAJEDNIŠTVA

Povodom 30. obljetnice djelovanja Hrvatsko-turskog društva Rijeka u Auli pape Ivana Pavla II. na Trsatu otvorena je 16. lipnja izložba umjetničkih fotografija Izzeta Keribara „Aja Sofija – svjetlost tišine“. Riječ je o jednom od najeminentnijih turskih fotografa današnjice, a prvo hrvatsko predstavljanje ostvarilo se pod visokim pokroviteljstvom Turskog kulturnog centra Yunus Emre iz Zagreba i Veleposlanstva Republike Turske u Hrvatskoj, u suradnji sa Svetištem Majke Božje Trsatske.

Na simboličkoj razini ova izložba uspostavlja most između Aje Sofije i trsatskog svetišta – dva mjesta koja, svako na svoj način, spajaju vjersko i kulturno nasljeđe Istoka i Zapada. Poruku zajedništva uputili su u svojim govorima uvaženi gosti: riječki nadbiskup i metropolit Mate Uzinić, izaslanik Predsjednika Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj efendija Dženan Čaušević, zamjenik župana Primorsko-goranske županije Robert Matic, zamjenik gradonačelnice Aleksandar Saša Milaković, ravnatelj Turskog kulturnog centra Yunus Emre Zagreb Fuat Korkmaza, savjetnik za vjerska pitanja Veleposlanstva Republike Turske u Zagrebu Ahmet Hamdija Şuşoğlu, gvardijan franjevačkog samostana i čuvar Svetišta Majke Božje Trsatske fra Krunoslav Kocijan te predsjednik Hrvatsko-turskog društva Rijeka Saša Ostojić. Događaju su nazočili veleposlanica Re-

publike Turske u Zagrebu Hayriye Nurdan Erpulat Altuntaş, predstavnik turske nacionalne manjine Grada Zagreba Bari Ahmed i drugi uvaženi gosti.

Zahvalivši i čestitajući organizatorima na organizaciji događaja, kao i govornicima na poticajnim riječima, promičući dijalog muslimana i kršćana, nadbiskup je spomenuo „Dokument o ljudskom bratstvu za mir u svijetu i zajednički suživot“ koji su 2019. u Abu Dhabiju potpisali papa Franjo i veliki imam Al-Azhara Ahmad Al-Tayyib. Podsjetio je da u duhu promicanja međureligijskog dijaloga Riječka nadbiskupija organizira Mediteranske teološke susrete koji su upravo prošle godine, nakon što su se održavali u duhu ekumenskog dijaloga, dobili i međureligijski karakter. Osvrćući se na izložbu, spomenuo je da ga Aja Sofija podsjeća na Crkvu Isusova groba u Jeruzalemu. I jedno i drugo mjesto podsjećaju da se nalazimo na mjestima na kojima smo ujedinjeni. Aja Sofija je mjesto na kojemu molimo istoga Boga, samo ga razumijemo na različite načine. Smatram da je ovo večerašnje iskustvo, stečeno ovom izložbom, velik dar „da vidimo Boga koji je jedan Bog i da novim očima vidimo jedni druge, da prestanemo jedni drugima biti neprijatelji, konkurencija i postanemo ono što jesmo – braća i sestre“, rekao je Uzinić.

200. OBLJETNICA IZGRADNJE ŽUPNE CRKVE

Svetkovina Rođenja svetog Ivana Krstitelja, nebeskog zaštitnika delničke župe, te 200. obljetnica izgradnje župne crkve sv. Ivana Krstitelja ispreplele su se u dirljivoj i svečanoj proslavi vjere, povijesti i zajedništva.

„Ova crkva, izgrađena prije dva stoljeća, svjedok je vjere i ustrajnosti naših predaka. Ona nas podsjeća na one koji su u teškim vremenima znali pronaći snagu u Bogu i zajedništvu. Gradili su ovu crkvu s ljubavlju i žrtvom, svjesni da grade dom za Boga i za buduće generacije. Neka njihova vjera bude i nama primjer i poticaj da danas ne gradimo samo zgrade već i zajednicu vjere, nade i ljubavi“, rekao je u propovijedi generalni vikar Riječke nadbiskupije Mario Tomljanović, koji je predvodio svečano euharistijsko slavlje 24. lipnja u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja u Delnicama.

Uz domaćeg župnika Ivana Milardovića, na misi su koncelebrirali svećenici Delničkog dekanata, a slavlju su se pridružili brojni vjernici, predstavnici lokalne vlasti te članovi udruga koje djeluju na području župe.

Tomljanović se u propovijedi osvrnuo na duhovnu veličinu sv. Ivana Krstitelja, ističući tri ključne poruke koje vjernici mogu izvući iz njegova života. Prva poruka jest da je Ivan onaj koji dolazi prije – koji prethodi Isusovu rođenju i navještaju. „Naša je misija otvoriti put Kristu svima, i to djelima, riječima, ponašanjem“, naglasio je Tomljanović.

Druge značajka Ivana Krstitelja jest da on pokazuje na Isusa. „Crkva nas na to podsjeća u svakoj misi. Svećenik kaže: ‘Evo Jaganjca Božjega’, a vjernici odgovaraju: ‘Gospodine, nisam dostojan...’ To je ponavljanje Ivanove ispovijesti vjere. Treća važna poruka sv. Ivana Krstitelja njegova je spremnost na povlačenje kad završi poslanje. „On kaže:

‘On treba rasti, a ja se umanjivati’“, podsjetio je propovjednik i poručio: „U životu je jednako važno znati preuzeti odgovornost kao i znati se povući kad je poslanje ispunjeno.“ Kao primjer naveo je roditelje koji dopuštaju djeci samostalnost kada za to dođe vrijeme, kao i svećenike i laike u različitim službama koji trebaju znati prepoznati trenutak za predaju poslanja drugima. Vjernike je potaknuo da se zapitaju znaju li se povući te ih podsjetio na riječi Ivana Krstitelja: „On treba rasti; ja se trebam umanjiti.“

Na kraju propovijedi Tomljanović je potaknuo okupljene da se, poput sv. Ivana Krstitelja, ali i njihovih predaka koji su u Delnicama sagradili crkvu, ne boje biti hrabri svjedoci Krista u svijetu. „Gradimo zajednicu ljubavi i zajedništva. Neka ova crkva, naš župni dom, bude mjesto susreta s Bogom i ljudima. Moja je molitva da to učinite s hrabrošću, strpljenjem i poniznošću“, poručio je vjernicima.

Bakarac

100 GODINA POVIJESTI VJERE I SAVEZA LJUBAVI

Župljani Bakarca proslavili su 28. lipnja svog zaštitnika sv. Petra, ali i stotu obljetnicu osnutka ove župe misom koju je predvodio riječki nadbiskup Mate Uzinić. Malo ribarsko mjesto, u kojem živi jedva 300 stanovnika, s ponosom je proslavilo jubilej župe. „Obilježavanje 100. obljetnice prilika je da se podsjetimo kako je Bog ljubio i dalje ljubi ovu živu zajednicu i ljude u njoj. To nam je poticaj da i mi nastavimo ljubiti kao što Bog ljubi nas i tako ispunimo svoje poslanje, biti ribari ljudi“, rekao je nadbiskup u propovijedi.

Župnik Bakarca i Kraljevice, kojoj ovo mjesto administrativno pripada, Miroslav Pergl, zahvalio je svim žiteljima i djelatnicima civilnih službi koji čine život u ovome mjestu bogatijim i ljepšim. „Neka ovo slavlje na temeljima crkve sv. Petra bude za nas izvorom žive vode kojom će ploviti naš Bakarac. Velikani prošlosti ovoga kraja, kao što je biskup Viktor Burić, i naši nebeski zaštitnici neka nam budu svjetionici na toj plovidbi“, rekao je župnik.

Nadbiskup Uzinić propovijed je također prigodno prožeo slikama ribarenja, plovidbe i lađe, ponovivši Isusov poziv učenicima ‘učinit ću vas ribarima ljudi’. „Petrova lađa iz današnjeg evanđelja predstavlja Crkvu, ali i vašu župu zajednicu, koja je zaplovila obalom ovog prekrasnog zaljeva. Na toj lađi možemo prepoznati sve one koji su se u ovih 100 godina uključili u život ove župne zajednice i odati počast poznatim i velikom dijelu nepoznatih graditelja ove župne zajednice.“

Nadbiskup je istaknuo kako apostolima na toj lađi nije bio uspješan ulov dok Isus nije došao među njih. „To nam govori da se ne smijemo previše uzdati u svoje

znanje i metode, da bi naše mreže bile pune, trebamo se uzdati u Isusa i slijediti što nam on govori.“ Stoljetna povijest ove župe pokazuje kako je Božja ljubav učinila da su mreže vjere ovdje bile pune. Nadbiskup je objasnio kako je „Isus taj koji je nas ulovio u mrežu vjere, ali on nas i potiče da i mi činimo isto, da budemo ribari ljudi.“

Na kraju je tumačio evanđeoski odlomak o pozivu sv. Petra i poznatom Isusovu pitanju: Petre, ljubiš li me više od ovih? „Isus i nama danas postavlja to pitanje. Poziva nas da ljubimo više. Da ljubimo kako je on ljubio i u potpunosti se dao za druge. Poziva nas da, poput njega, dajemo život u ljubavi služeći.“

Mjesto Bakarac slavilo je zaštitnika sv. Petra i u nedjelju 29. lipnja. Nakon jutarnje mise u Kulturnom domu otvorena je likovna radionica te izložba likovnih amatera i najmlađih stanovnika Bakarca.

SPOMEN-PLOČA NA PROČELJU MRKOPALJSKOG SVETIŠTA

Svetište Majke Božje Žalosne u Mrkoplju, Gorski kotar, jedno je od tri priznata marijanska svetišta u Riječkoj nadbiskupiji. U Godini jubileja dobilo je jedan važan znamen.

Naime, prvotna zvona ovoga svetišta oduzeta su 1916. i 1917. za gradnju topova austrougarske vojske gurnute u Prvi svjetski rat. U teškom poraću i velikom žrtvom naroda postavljena su tri nova zvona svetišta i prvi su put zazvonila 24. svibnja 1925. Dakle, prije točno 100 godina.

S obzirom da je ovo godina obilježavanja 1100. godišnjice krunjenja kralja Tomislava, župnik i župljani Mrkoplja odlučili su povezati ova dva događaja i dali izraditi kamenu ploču.

Na velikom zvonu
Svetišta Majke Božje Žalosne,
Postavljenom 24. svibnja 1925., piše:
„prigodom tisućugodišnjice
Hrvatskoga Kraljevstva
Prikazuju ti, majko,
Ovo zveno
Pobožni žitelji mrkopaljske župe.
O Marijo, lijep si cvijet,
Tebe štuje cijeli svijet.”
O stoljetnici zvona
I 1100. obljetnici krunidbe
Tomislava, kralja Hrvata,
24. svibnja 2025.
vjerni puk mrkopaljski.

Na vrhu, iznad teksta urezana je stilizirana kruna kralja Tomislava. Ploča je postavljena na pročelju svetišta, s desne strane. Govori o zvonima koja, časteći Mariju, zvone u spomen Hrvatskog Kraljevstva. Tako je i područje Primorsko-goranske županije dobilo znamen, za sada prvi i jedini, kojim se obilježava (pre)važna obljetnica hrvatske nacionalne povijesti.

Ante Zovko

SLATKE TREŠNJE ZA ČLANOVE UDRUGE I SIROMAHE

Deset članova i pet simpatizera Udruge svetog Vinka Paulskog iz Rijeke 7. lipnja imali su akciju branja trešanja na imanju obitelji Dragice Šegon iz mjesta Kaldir kraj Motovuna. Dragica je, kao i prije tri godine, predložila da bez naknade članovi i prijatelji Udruge dođu na njezino imanje u Kaldir i naberu trešanja koliko žele, na što su se oni spremno i s veseljem odazvali.

Uz branje trešanja, koje je proteklo u radosnoj i opuštеноj atmosferi, bilo je vremena i za molitvu, druženje i bolje međusobno upoznavanje. Na kraju je obitelj Šegon goste u svojoj konobi počastila pićem i kolačima.

Polovicu ubranih trešanja članovi Udruge odlučili su darovati beskućnicima, siromašnim obiteljima s više djece i starijim osobama, koje i inače redovito posjećuju. Tako su obradovali mnoge koji zbog visoke cijene ove godine ne bi mogli kupiti trešnje.

Miroslav Radić

Naši pokojni

MISA ZADUŠNICA ZA NADBISKUPA TAMARUTA

U subotu 28. lipnja 2025. navršilo se 25 godina od smrti nadbiskupa i metropolita riječko-senjskog Antona Tamaruta. Tim povodom riječki nadbiskup Mate Uzinić predvodio je u jutarnjim satima misu zadušnicu u katedrali sv. Vida u Rijeci.

Anton Tamarut 1986. godine imenovan je šibenskim biskupom i tu je služio dvije godine. Nakon toga prebačen je kao biskup koadjutor, u Rijeku gdje je 1990. godine naslijedio nadbiskupa Josipa Pavlišića. Iako narušena zdravlja, 1990. godine dobio je na upravljanje veliku nadbiskupiju zahvaćenu ratom. Nadbiskup Tamarut preminuo je iznenada, u 68. godini života, 28. lipnja 2000. godine.

PREMINULA Č. S. TEREZIANA TOMISLAVA BILIĆ

Redovnica Družbe Presvetog Srca Isusova, č. s. Tereziana Tomislava Bilić, preminula je blago u Gospodinu 19. lipnja u 83. godini života i 57. godini redovništva. Sprovodni obred održan je 25. lipnja na starom drenovskom groblju, a misa zadušnica služena u župnoj crkvi BDM Karmelske na Donjoj Drenovi.

DANICA MEDVED – vjerni čitatelj

14. kolovoza 1932., Cetinski Varoš, Karlovac - 23. lipnja 2025. Beč

U lipnju je u Beču u 93. godini preminula Danica Medved, vjerni pretplatnik našeg mjesečnika. Iako nije živjela u Hrvatskoj desetljećima je primala Zvona na svojoj bečkoj adresi i u njima pronalazila brojne zanimljivosti i nadahnuća.

Uz iskrenu sućut obitelji pok. Danice, izražavamo i zahvalu što su, uz nju i oni bili čitatelji našeg mjesečnika.

Posveta Presvetom Srcu Isusovu - nadbiskup Uzinić u Križišću

ŠTUJMO SRCE ISUSOVO – ŠIREĆI OKO SEBE NJEGOVU LJUBAV

U petak 27. lipnja, na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, hrvatski je narod svečano obnovio čin posvete Presvetom Srcu Isusovu u jubilarnoj 2025. godini. Obredi su održani u crkvama i kapelama diljem Hrvatske, a središnje nadbiskupijsko slavlje bilo je u Župi Presvetog Srca Isusova u Križišću.

Riječki nadbiskup Mate Uzinić predvodio je svečanu misu kojoj je prethodilo višesatno euharistijsko klanjanje započeto dan ranije, molitva večernje i pobožnost Srcu Isusovu. U organizaciju su se uključili vjernici iz Šmrike i Križišća sa svojim župnikom Goranom Žanom Lebovićem Casalongom, pripremivši raznovrstan višednevni duhovni program koji je posvjedočio zajedništvo i želju za očuvanjem vjere i tradicije u Crikveničkom dekanatu.

U svojoj je propovijedi nadbiskup Uzinić citirao stihove iz Pjesme nad pjesmama o snazi ljubavi. "Znamo da svatko tko ljubi – riskira. Ljubav pretpostavlja slobodu. Ona sa sobom nosi i mogućnost da bude odbijena. Pa ipak, Bog je s nama ljudima ušao upravo u takav rizik. Učinio se slabim, sve do mogućnosti da bude poražen. Mi ga zamišljamo moćnim. Ponekad ga i oponašamo

u toj zamišljenoj moći, misleći da ćemo ga tako bolje predstaviti. A on – upravo suprotno – u trenutku kad je stvorio svemir, i u svemiru slobodna čovjeka, sebi slična, odrekao se svemoći. Ograničio ju je granicama naše slobode. Dao nam je mogućnost ne samo da na njegovu ljubav odgovorimo šutnjom ili odbijanjem, nego i da na ljubav odgovorimo – mržnjom." Bog nas ljubi na način koji ne prisiljava. Da je ljubav pokušao zadobiti silom ili strahom, primio bi licemjerje. On želi osvojiti slobodno srce voljene osobe, rekao je nadbiskup.

Uzinić je upozorio na opasnost pogrešne slike Boga kao stroga suca koji se raduje propasti grešnika. Isus preokreće takvo shvaćanje i otkriva lice Boga koji traži izgubljene, koji ne želi da itko propadne i koji milosrđe pruža ne zato što je netko zaslužio nego zato što mu je potrebno.

Nadbiskup je upozorio kako pogrešna slika Boga šteti ne samo našem odnosu s njime, nego i odnosu s bližnjima. Ona može postati uzrokom vjerske netrpeljivosti, fanatizma i čak ateizma, jer mnogi odbijaju takvu iskrivljenu predodžbu o Bogu.

Podsjetio je i na riječi pape Franje iz posljednje enciklike *Dilexit nos*, koja poziva na cjelovito i autentično življenje kršćanske ljubavi. „Kakvo bi to bilo čašćenje Krista kad bismo se zadovoljili samo intimnim vjerskim iskustvom, bez ikakvog učinka na bratske i društvene odnose?“ citirao je papu Franju, pozivajući vjernike da svoju vjeru pretoče u konkretna djela ljubavi, solidarnosti i pomirenja.

„Blagdan Srca Isusova podsjeća nas da Bog ima srce. Srce veće od našega. Srce koje zna i ljubi čak i grešnika. On je za nas umro dok još bijasmo grešnici“, zaključio je Uzinić. „Štujmo Srce Isusovo – šireći oko sebe njegovu ljubav. To će biti najbolja posveta koju mu možemo dati“, poručio je riječki nadbiskup.

Na kraju misnog slavlja, Uzinić je predmolio posvetnu molitvu Presvetom Srcu Isusovu nakon koje su Katolički skauti Riječke nadbiskupije imali obred davanja skautskih obećanja.

Drenova

LJUBITI BLIŽNJE ZNAČI ŽIVJETI EVANĐELJE

Svetkovina Presvetog Srca Isusova svečano je proslavljena u petak 27. lipnja u kapeli Navještenja Gospodinova u samostanu Družbe sestara Presvetog Srca Isusova na Donjoj Drenovi. Misno slavlje i čin posvete Presvetom Srcu Isusovu predvodio je riječki nadbiskup i metropolit Mate Uzinić u zajedništvu sa svećenicima Riječke nadbiskupije. Na misnom slavlju sudjelovale su i sestre Družbe Presvetog Srca Isusova koje su obnovile posvetu Presvetom Srcu Isusovu.

Na početku misnog slavlja sve je prisutne pozdravila vrhovna predstojnica Družbe, s. Dobroslava Mlakić. „Ova svetkovina nosi poruku o neizmjerljivoj božanskoj ljubavi. Želja nam je da ova proslava Srca Isusova i 350. obljetnica objave sv. Mariji Margareti Alacoque sve nas nadahne na promišljanje kršćanskog poziva, a onda svećeničkog i redovničkog poziva i poslanja te na promjenu osobne duhovnosti koja nas poziva na suobličenje Kristu raspetome. Mi sestre obradovalimo se kada su se hrvatski

biskupi odlučili za posvetu hrvatskog naroda Presvetom Srcu Isusovu, jer naša zajednica od vremena majke utemeljiteljice Marije Krucifikse Kozulić, prema konstitucijama, na ovaj dan obnavlja posvetu Presvetom Srcu Isusovu. Naša je družba utemeljena mjesec dana nakon što je papa Lav XIII., 11. lipnja 1899. posvetio cijeli svijet Srcu Isusovu. Tom prilikom naša je majka utemeljiteljica zabilježila: 'Samo jedna je stvar važna na ovoj zemlji: tražiti Boga, voljeti ga i služiti mu. To se postiže sjedinjenjem sa Srcem Kristovim. Tako se sjedinjujemo s njegovim životom.'"

Propovijed je nadbiskup Uzinić započeo mislima Marije Krucifikse: „Nema u svijetu zadovoljstva koje bi se moglo usporediti s radošću srca koje je puno lju-

bavi prema bližnjemu.“ Dodao je kako ovu misao majke Krucifikse papa Franjo nije poznavao. „Ali da jest, vjerujem da bi našla mjesto u njegovoj enciklici *Dilexit nos*. *Dilexit nos* nastavlja misao sadržanu u njegovim socijalnim enciklikama – *Laudato si'* i *Fratelli tutti* – ali ovaj put počinjući od temelja svega: otajstva Božje ljubavi, odnosno božanske i ljudske ljubavi Kristova Srca, koje je izvor na kojem se treba nadahnjivati i napajati naša ljubav prema bližnjima, koji nam trebaju biti svi braća i sestre.“

Kako ispravno odgovoriti na božansku ljubav, upitao je nadbiskup te istaknuo da je odgovor „jednostavan, ali ne i lak: 'Na ljubav – odgovoriti ljubavlju'. Papa Franjo u *Dilexit nos* piše: 'Ljubiti bližnje – znači živjeti evanđelje. To ne traži od nas savršene organizacije i strukture, nego širenje mreže radosne ljubavi koja služi.'"

Nakon popričesne molitve, nadbiskup Uzinić predvodio je Čin posvete hrvatskog naroda i hrvatske domovine Presvetom Srcu Isusovu. Nakon euharistijskog slavlja, vjernici su se mogli zadržati u Kristovoj prisutnosti u Presvetom Oltarskom Sakramentu u pobožnosti klanjanja.

E. M.

BISKUPIJSKI SUSRET MINISTRANATA OKUPIO 200 SUDIONIKA

U Gospiću je 25. lipnja održan tradicionalni Biskupijski susret ministranata, koji je okupio oko 200 ministranata iz cijele Gospičko-senjske biskupije.

Susret je započeo okupljanjem u dvorišnom parku Biskupskog ordinarijata, odakle je formirana svečana procesija prema katedrali Navještenja Blažene Djevice Marije. Središnje euharistijsko slavlje predvodio je biskup Marko Medo u zajedništvu s brojnim svećenicima biskupije.

U homiliji je biskup Marko Medo govorio o važnosti ministrantske službe kao puta koji mladima pomaže rasti u vjeri. Naglasio je kako ministriranje nije samo tehnička zadaća, već i duboko duhovno iskustvo koje uključuje molitvu i izgradnju bliskosti s Isusom. Posebno je potaknuo ministrante da budu uzori u školi i društvu, te da se aktivno uključuju u život Crkve i zajednice. Dijelevi i osobna iskustva iz djetinjstva, govornik je ohrabrio prisutne na prepoznavanje vlastitog životnog poziva.

Tijekom mise biskup je službeno imenovao novog povjerenika za pastoral ministranata, a tu je službu povjerio Dini Rupčiću, župniku u Drežniku Gradu. Nakon mise i kratke okrijepe, ministranti su se ponovno okupili u dvorištu Ordinarijata te uputili prema Osnovnoj školi dr. Jure Turića, koja je, uz potporu Biskupijskog ordinarijata, ustupila prostor škole i igrališta te osigurala ručak za sve sudionike.

Uslijedile su igre, nogometni turnir i kviz znanja, u kojima su ministranti pokazali timski duh, znanje i sportsku spretnost. Program su vodili Karlo Špoljarić i Bruno Lovaković, uz pomoć mladih volontera.

Susret je zaključen podjelom nagrada i zajedničkim druženjem, nakon čega su se ministranti, ispunjeni radošću i novim iskustvima, uputili natrag u svoje župe.

MOLITVA POSVETE HRVATSKOG NARODA PRESVETOM SRCU ISUSOVU

U katedrali Navještenja Blažene Djevice Marije u Gospiću 27. lipnja svečano je proslavljena večernja misa povodom svetkovine Presvetog Srca Isusova i Dana posvete hrvatskog naroda Presvetom Srcu Isusovu. Euharistijsko slavlje predvodio je kancelar i biskupov tajnik Mišel Grgurić. Tom prigodom izrečena je i molitva posvete hrvatskog naroda Presvetom Srcu Isusovu.

Na svetkovinu Presvetog Srca Isusova, koja se ove godine posebno slavi u kontekstu posvete hrvatskog naroda Srcu Isusovu i jubileja Crkve, Grgurić je istaknuo kako Srce Isusovo otkriva srž kršćanske vjere – Božju ljubav utjelovljenu u Isusu Kristu. U središtu enciklike pape Franje *Dilexit nos* – *Uzljubi*

nas nalazi se upravo ta ljubav, ljudska i božanska, koja se očitovala u Kristovu Srcu. Srce Isusovo simbolizira njegovu ljubav prema Ocu i ljudima te predstavlja trajni izvor spasenja. „Papa Franjo poručuje da današnji svijet, ranjen ratovima i sebičnošću, može ozdraviti jedino ako se vrati izvoru – Srcu Kristovu. To zahtijeva misionare koji zrače Kristovom ljubavlju i otkrivaju odgovore koje samo srce može dati.“

Na kraju propovijedi vjernici su pozvani da s vjerom i ljubavlju preporuče hrvatski narod i domovinu milosrdnom Srcu Isusovu, moleći da nas vodi putem spasenja: „Isuse, blaga i ponizna Srca, učini srca naša po Srcu svome.“

EDUKACIJSKI SUSRET ZA SVEĆENIKE I VJEROUČITELJE

Seminar „Provjera činjenica o vjerskim temama“ za svećenike, vjeroučitelje i župne suradnike Gospičko-senjske biskupije održan je 30. lipnja 2025. u Pastoralnom centru u Ličkom Osiku. Edukacija je organizirana u suradnji Gospičko-senjske biskupije i Sveučilišnog odjela za komunikologiju Hrvatskog katoličkog sveučilišta u okviru projekta KAT – Kritička analiza dezinformacija o vjerskim temama.

Edukacijski susret otvorio je biskup Marko Medo nakon čega su uslijedila izlaganja predavača s Hrvatskog katoličkog sveučilišta.

Snježana Mališa naglasila je važnost cjeloživotnog učenja kao ključne odrednice duhovne formacije. O projektu KAT i karakteristikama dezinformacija u medijskom prostoru govorila je Lana Ciboci Perša, ističući kako se sve više gubi povjere-

nje publike u nove medije zbog sve većeg broja dezinformacija i manipulativnih medijskih sadržaja. Kroz prikaz primjera dezinformacija u javnom medijskom prostoru kroz povijest - od antičkoga Rima do modernih *deepfake* sadržaja - naglasila je važnost medijskog obrazovanja i razvijanja kompetencija kod medijskih korisnika, neovisno o dobi i profesiji.

Suzana Peran detaljno je predstavila primjere dezinformacija o Katoličkoj Crkvi u medijima, od prikrivenih spinova do otvorena napada na ugled pojedinih crkvenih autoriteta.

Posljednje je praktično interaktivno predavanje održala Hana Kilijan koja je govorila o izazovima izvještavanja o vjerskim događajima u lokalnim župama. Naglasila je važnost točnosti, nepristranosti i pravodobnosti u oblikovanju vijesti za različite kanale, od župnih stranica do medijskih portala.

Tanjine opomene

Piše:

Daria Ljevar

Naslov ove epizode mogao bi biti i "Dogodilo se jedne srijede" ili "Zašto urednik nije dobio tekst do ponedjeljka ujutro", ali Tanjine opomene imaju u sebi ono što volimo nazivati iskustvom žive vjere pa se ipak odlučujem za njih, iako se oko ovoga nismo ništa dogovorile. Sve koji znaju priču, molim da čuvaju tajnu barem do kraja teksta, a za one koji ne znaju, neka ovo bude mali istraživački zadatak.

Kad je Domagoj u nedjelju rekao da smo ovaj život dobili od dragoga Boga kako bismo u njemu ostavili trag, pomislila sam kako ova zgoda mora doći do ljudi, a onda su me spopale misli da je prerano i da je možda sve bilo slučajno.

Znate onaj osjećaj kad se s nekim svetcima ne razumijete, kao da su preveliki za vaš skućeni život pun nedovoljno kriznih situacija za tako velike ljude. Znam da je Bogu svaka situacija važna i da On ne važe i ne mjeri, no možda je samo stvar u tome da Njegovo vrijeme ima neku veću mjernu jedinicu u odnosu na naše. Kod mene uvijek sve traje dugo i duže, nekad i predugo, tako je i ovo trajalo osam godina, a počinje u mojoj školi s desne strane hodnika jednom od Jasninih priča. Bila je to prva priča o njemu i njegovoj zemlji, u koju je Anja poželjela putovati kad je upisala fakultet. Nisam je razumjela. Svetac kao svetac, ima ih kao šipka i svaki je poseban, zašto njega toliko vole. Nakon nekoliko mjeseci pojavila se Tanjina priča i bila je ispričana jednakim žarom kao i ona Jasnina. Ni jednu ni drugu nisam razumjela, ali sam, nakon ove Tanjine, poželjela puno toga, a najviše otkriti koja je njegova tajna. Sljedeće sam godine posjetila njegovu domovinu i gotovo nisam imala vremena za njega, morala sam otplivati utrku najbolje što znam. Sjećam se one tri minute u njegovoj kapelici, bila sam premorena i nisam mu baš ništa rekla. Na odlasku sam ugledala njegov portret na platnu i kupila ga, sa željom da ga se sjetim i otkrijem njegovu tajnu. U godinama koje su dolazile imao je tešku ulogu u mojoj sobi. Kad sam promijenila sobu, konačno je odahnuo. Samo da se zna, sve ovo vrijeme je šutio i radio za druge. Prošle je godine u veljači Jasna ozdravila po putu Tanjinih opomena i tada sam mislila da je to moj posljednji izazov za njega.

"Dok mi planiramo, Bog se smješka", rekao je Domagoj. Dva dana prije Tanjina rođendana ove godine počinjem mu deveticu sa samo jednom željom, da me plavi mikrofon ne pojede. Mikrofoni ne grizu, ali sa mnom su imali posebnih teškoća. Za devet dana plavi mi je mikrofon postao najbolji prijatelj. Ali on je spremao puno više od mikrofona i osim što mi je za 24. rođendan poklonio Tanju i jednu nagradu koja mi je promijenila život zauvijek, mislio je i na sve što će biti kad se probudim iz zagrebačkog sna.

Domagoj je pješao do Rima, Tanjina je priča ozdravila mnoge na različite načine, Jasna mu je odnijela cvijeće, a ja još dolazim sebi. Vjerujem da će Domagoju, ako ikad ovo pročita, srce biti na mjestu jer je učinio da i mi mali upoznamo velikog čovjeka i ostanemo im obojici dužni do kraja života. I nećemo ga zaboraviti jer ono kako mi je okrenuo život naglavačke od 25. ožujka do 2. travnja i kakvu je krunu na njega stavio te srijede, to ću slaviti kao drugi rođendan zauvijek, a sve drage čitatelje molim da me na ovo podsjetite ako ikad smetnem s uma.

Ako i ti ne razumiješ nekog svetca, ne brini, samo mu budi naporan i zazovi ga imenom. Našemu je ime Karol i rođen je u Wadowicama.

SVEČANA PODJELA SVJEDODŽBI UČENICIMA KATOLIČKE OSNOVNE ŠKOLE

U četvrtak 26. lipnja u Velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Rijeci održana je svečana podjela svjedodžbi učenicima osmih razreda Katoličke osnovne škole „Josip Pavličić“. Emotivna i radosna atmosfera ispunila je prostor u kojem su se okupili učenici 8.a i 8.b razreda, njihovi roditelji, rodbina, prijatelji, učitelji, kao i brojni uzvanici.

Događaju su nazočili generalni vikar Riječke nadbiskupije Mario Tomljanović, školski duhovnik Laurent Kružić te predstojnica Katehetskog ureda Riječke nadbiskupije Ksenija Rukavina Kovačević. Prigodnim riječima prisutnima su se obratili riječki nadbiskup Mate Uzinić i ravnateljica škole Jasna Buketa.

Nadbiskup Uzinić čestitao je osmašima na važnom koraku naprijed, istaknuvši da je put koji su dosad prešli temelj za daljnju izgradnju, utemeljenu na tri stupa: ljudskosti, vjeri i intelektu.

Posebno ih je potaknuo da svakodnevno rade na vlastitoj ljudskosti i da, uz pomoć Duha Svetoga, rastu u vjeri i znanju. „To što naučite, neće imati smisla ako vas to ne potakne da budete dobri ljudi. S Duhom Svetim u sebi možete sve“, poručio im je.

Ravnateljica Jasna Buketa zahvalila je roditeljima, učiteljima i Riječkoj nadbiskupiji na suradnji, a učenicima zahvaljela da s osmijehom pamte godine provedene u školi. U emotivnu govoru naglasila je važnost duhovne i obrazovne dimenzije školovanja: „Neka vam Bog bude živ u srcu te neka još dugo s radošću slušate školska zvona – uvijek s olovkom u ruci koja je ruka Boga, prošlost, sadašnjost i budućnost; jedini glas koji nikada ne može biti utišan.“

Prije same podjele svjedodžbi učenici su simboličnim zahvalnicama odali priznanje onima koji su ih podržavali na njihovu obrazovnom putu. Svjedodžbe su uručile razrednice Ana Marija Antunović i Ivana Vojtek, a posebnu pozornost izazvao je trenutak kada je proglašen učenik generacije – Matej Bobanović. U ime svih osmaša zahvalio je učiteljima, roditeljima i vršnjacima, ne skrivajući emocije koje su obilježile ovaj prijelaz iz djetinjstva u novo poglavlje života.

Svečanost je protekla u ozračju ponosa, zahvalnosti i zajedništva, ostavivši snažan dojam na sve nazočne i još jednom potvrdila važnost katoličkog odgoja i obrazovanja u razvoju cjelovite mlade osobe, a pjesmom ju je uvećao zbor riječke Katoličke osnovne škole.

Prvi dan trodnevnice
svetog Vida

RIJEČKA CRKVA KAO LUKA SUSRETA I MOST KULTURE

Misu prvog dana trodnevnice, uoči proslave blagdana zaštitnika Riječke nadbiskupije svetog Vida, 10. lipnja u riječkoj katedrali predvodio je gospičko-senjski biskup Marko Medo u zajedništvu s riječkim nadbiskupom i metropolitom Matom Uzinićem te drugim svećenicima. Zbornim pjevanjem liturgiju je uljepšao dječji zbor Župe svetog Mateja s Viškova „Nebeske iskrice“.

U propovijedi, biskup je vjernike podsjetio na značenje proslave stote obljetnice biskupije te ohrabrio vjernike podsjetivši na burnu povijest koju je potrebno promatrati uvijek u znaku nade i uzdajući se u vodstvo Duha Svetoga. „Ovo je jubilarni trenutak milosti, trenutak kada gledamo na prošlost sa zahvalnošću, budućnost s nadom, a sadašnjost sa živom vjerom. Ova stota obljetnica ne događa se u izolaciji, nego je utkana u veći zajednički hod Crkve. Riječka Crkva u tom poslanju ima posebno mjesto: kao mediteransko i srednjeeuropsko raskrižje, kao luka susreta, most kulture i mjesto gdje evanđelje susreće svakodnevnice. To je naša Rijeka.“

Po završetku misnog slavlja, kojem su prisustvovali brojni vjernici, riječki nadbiskup i metropolit Mate Uzinić uputio je riječi zahvale te podijelio potvrđnice Ureda za obitelj voditeljicama radionica njihovih programa. Zbor „Nebeske iskrice“ premijerno je izveo novu i autorsku pjesmu u čast svetog Vida. Okupljeni vjernici su nakon mise imali priliku nastaviti uživati u zvucima koncerta još jednog poznatog zbora, mješovitog pjevačkog zbora „Jeka Primorja“

Eva Marković

Drugi dan trodnevnice
sv. Vida

UVIJEK NASTAVITI SVJEDOČITI KRISTA

Providnost je htjela da je baš ovaj dan posvećen sv. Barnabi jer iz njegova života možemo puno naučiti o življenju vjere i evanđelja, rekao je krčki biskup Ivica Petanjak predvođeci 11. lipnja misu drugog dana trodnevnice proslave sv. Vida, zaštitnika Riječke nadbiskupije. „Barnaba je pokazao da se članovi kršćanske zajednice ne moraju u svemu slagati, ali zbog toga ne smiju odustati od življenja i prenošenja evanđelja. Moramo nastaviti svjedočiti Isusa Krista“, poručio je biskup u kontekstu proslave 100. obljetnice uspostave biskupskog sjedišta u Rijeci.

Uz riječkog nadbiskupa Matu Uzinića i druge svećenike, na misi u katedrali sudjelovali su i katolički skauti Riječke nadbiskupije te članovi Odsjeka za pastoral osoba s invaliditetom, a misu je pjevanjem animirao Zbor „Omnia Deo“. Skauti su na kraju mise položili svečanu zakletvu da će biti vjerni Bogu, Crkvi i domovini, a u toj se zakletvi i njihovu pozdravu ističe i obaveza da će oni jači pomagati slabijima. Nakon mise članovi Odsjeka za osobe s invaliditetom izveli su prigodnu glazbenu točku, a na kraju je održan koncert učenika Glazbene škole Ivana Matetića Ronjgova – Rijeka.

Biskup Petanjak propovijedi je istaknuo kako primjer prvih kršćanskih zajednica puno govori i kršćanima danas. „Potrebno nam je to njihovo oduševljenje. Znamo da je i u prvim kršćanskim zajednicama bilo problema i različitih mišljenja. Ali bilo je i oduševljenja i otvorenosti Duhu Svetom. Svi mi imamo Duha Svetoga u sebi. Trebamo ga samo malo probuditi.“

Na kraju mise vjernicima se obratio i nadbiskup Uzinić te zahvalio skautima koji su se okupili pod vodstvom Petra Miloševića, a obratio se i osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima: „Vi nas svaki put posebno obogaćujete.“ Zahvalio je voditeljima odsjeka Budislavu Vukasu, Klari Labinac i Dariji Ljevar.

Danijel Delonga

Treći dan trodnevnice
sv. Vida

SA SVETIM VIDOM DO KRALJEVSTVA BOŽJEG

Treći dan trodnevnice ususret obilježavanju blagdana svetog Vida, 12. lipnja u riječkoj katedrali protekao je uz vesele zvuke pjesme učenika Katoličke osnovne škole „Josip Pavlišić“. Misno slavlje predvodio je porečki i pulski biskup Ivan Štironja u zajedništvu s generalnim vikarom Riječke nadbiskupije Mariom Tomljanovićem, duhovnikom škole Laurentom Kružićem i svećenicima Riječke nadbiskupije. Biskup je u propovijedi uputio poziv: „Otkrijmo Isusovo kraljevstvo i pomozimo drugima da ga otkriju.“ Učenici su na kraju mise održali kratak koncert, nakon kojeg je uslijedilo proglašenje učenika generacije školske godine 2024./ 2025. Učenici su generacije Lovro Zrnić i Niko Čače, a „najučenikom“ generacije proglašen je Matej Babarović, učenik 8.a razreda.

Propovijed je biskup Štironja posvetio primjeru svetoga Vida. „Pozvani smo ove stote obljetnice zahvaljivati Bogu i moliti ga za snagu za daljnje korake. Učinimo to večeras iskreno i odvažno. Sveti Vid u tome je divan primjer. Kao mladić razumio je tko je Isus u njegovu životu. Isus, Marija, sveti Vid možda jesu postojali nekada davno, ali su itekako aktualni. Isus je ona snaga koja nas drži da nas ne odnesu ‘vetrovi koji pušu’. Mi smo kruna Božjega stvaranja i trebali bismo znati koji je naš cilj, kamo trebamo doći. Oni koji se među vama bave sportom znaju da za uspjeh treba odricanja, treba žrtve.“

Po završetku misnog slavlja okupljenim se vjernicima obratio Laurent Kružić, duhovnik KOŠ-a „Josip Pavlišić“.

Eva Marković

40 biskupa i više od 100 svećenika
sudjelovalo je na misi proslave sv. Vida i
100. obljetnice Rijeke

Ansambli Nadbiskupijske škole za crkvenu glazbu i praižvedba Himne sv. Vidu

Kardinal Matteo Zuppi bio je
izaslanik pape Lava XIV.

Obećanja Katoličkih skauta

Riječke nošnje i odore

Zahvalnice Uredu za obitelj

Medalje zahvalnosti sv. Vida

